

PHOENIX

revista de insolvență

Editată de Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență
din România

■ **Creanțele sub
condiție
suspensivă**

pag. 4

■ **Drepturi
reale
convergente**

pag. 9

■ **Armele
insolvenței**

pag. 17

■ **Contestația
debitorului**

pag. 26

■ **Congresul AFR**

pag. 31

Nr. 38, octombrie-decembrie 2011

Publicație gratuită

ISSN 1583-2368

*La mulți ani,
2012!*

Phoenix, revista de insolvență

Nr. 38, octombrie - decembrie 2011

sumar

	pag.
□ INTRODUCERE	
CUVÂNTUL PREȘEDINTELUI	3
□ RUBRICA PRACTICIANULUI	
CREANȚELE SUB CONDIȚIE SUSPENSIVĂ VERSUS CREANȚE NESCADENTE.	4
DREPTURI REALE CONVERGENTE.....	9
DREPTURILE CREDITORILOR TITULARI DE CREANȚE NĂSCUTE DUPĂ DESCHIDEREA PROCEDURII...	15
ARMELE INSOLVENȚEI ÎN RĂZBOIUL DE GHERILĂ ÎMPOTRIVA CRIZEI FINANCIARE GLOBALE	17
□ RUBRICA ANALISTULUI	
CONSIDERAȚII PRIVIND CONTESTAȚIA ÎMPOTRIVA CERERII DE DESCHIDERE A PROCEDURII.	26
□ INFORMAȚII	
AL III-LEA CONGRES AL AUDITORILOR FINANCIARI DIN ROMÂNIA	31

Editor
Mihai Dimonie

Consultanți științifici
prof. univ. dr. Radu Bufan (Timișoara)
av. lector univ. drd. Irina - Diana Deleanu (București)
av. Simona Maria Miloș (București)
av. drd. Ana-Irina Șarcane (București)

Secretar general
Alexandru Frumosu
Secretariat de redacție
Adrian Ciochirdel
Andreea Mucileniță

● Opiniile exprimate în articolele publicate în revistă, precum și responsabilitatea științifică și juridică privind conținutul acestora aparțin în exclusivitate autorilor. ● Toate drepturile asupra acestei publicații sunt rezervate UNPIR ● Articolele publicate anterior pot fi citite și pe site-ul www.unpir.ro

Secretariat general al UNPIR
Str. Vulturilor nr. 23, sector 3
București
Tel.: 021-316.24.84,
fax: 021-316.24.85
E-mail: office@unpir.ro

Cuvântul președintelui

Acum, la sfârșit de an, la ora bilanțului, ar trebui să scriu despre „Starea Uniunii”.

Adevărul este că de data aceasta am întârziat cu scrierea acestui text dar, tot răul este spre bine și voi putea să-mi exprim gândurile legate de activitatea noastră în acest an.

Cred eu că a fost un an bun dar, în același timp foarte dificil.

Deși criza economico-financiara părea că se sfârșește și România intrase pe o pantă ascendentă din punct de vedere economic, iată că sfârșitul de an a venit cu vești proaste de acolo de unde nu ne așteptam și anume din zona euro.

Degeaba s-a reușit redresarea situației economice la noi, dacă această zonă va intra în colaps.

În mod evident, suntem legați ombilical de U.E. și orice tsunami se va produce ne va afecta în mod grav.

Să sperăm că statele membre se vor mobiliza și vor ajunge la o soluție acceptată de toată lumea.

Nu văd altă posibilitate.

Dacă va fi așa în România se va îmbunătăți și situația economică și chiar dacă vom avea, poate, mai puține dosare vom reuși să recupe-

răm sume mai importante, atât în avantajul creditorilor, cât și al breslei.

Dacă ar fi să tragem o concluzie din sumele încasate din procentajul de 2%, aplicat sumelor recuperate, suntem pe direcția bună.

Până în luna octombrie 2011 am strâns 19.572.167 lei (cca 4,6 milioane euro).

În anul 2010 am obținut din aceeași sursă 12.427.122 lei, în tot anul.

Există șanse bune ca la sfârșitul anului să avem o creștere de aproape 100%.

La fel stau lucrurile și cu sumele obținute de la ONRC.

Până acum am primit 27.424.178 lei, față de numai 23.746.528 lei în anul 2010.

Aceste date atestă o îmbunătățire evidentă a activității economice în România în acest an.

Să sperăm că lucrurile vor merge măcar la fel și în anul ce vine.

În încheiere vă urez tuturor *Sărbători fericite* și un an ce va să vină plin de succese profesionale și bucurii personale.

La Mulți Ani !

Av.Arin Octav Stănescu
Președintele UNPIR

Creanțele sub condiție suspensivă versus creanțele nescadente.

Dreptul de a participa la procedura insolvenței

Av. Simona Maria Miloș
Membră UNPIR, filiala București

Una din cele mai comune dispute întâlnite în activitatea practică este legată de aspectul înscrierii în tabelul preliminar de creanțe: sub condiție suspensivă sau certe, știut fiind faptul că dreptul de vot al creditorului în cadrul procedurii insolvenței este un element fundamental pentru valorificarea creanțelor.

Pe lângă aspectul des criticat - legat de tentația unor practicieni în insolvență de a înregistra o creanță - de obicei majoritară, drept creanță sub condiție suspensivă pentru a-și asigura confirmarea în poziția de administrator judiciar/lichidator, chestiunea calificării eronate a unor creanțe ca fiind afectate de condiție suspensivă rămâne un subiect disputat în continuare, care a dat naștere și unor soluții de practică neunitară.

Tot pentru acest motiv, Consiliul național de conducere al UNPIR emitea în urma cu un an, o decizie de interpretare a fostului articol 74 alin. 3, actualmente art. 64 alin. 5 din Legea nr 85/2006, cu motivarea că necesitatea emiterii a unei astfel de decizii s-a născut din faptul că o parte din practicienii în insolvență consideră creanțele bancare rezultate din creditele acordate de acestea debitorilor ca fiind afectate de condiție suspensivă, cu toate consecințele de decurg din aceasta, în cazul în care nu s-a declarat scadența anticipată.

Art. 64 alin. 5 din Legea nr. 85/2006, prevede că: *titularii creanțelor sub condiție suspensivă la data deschiderii procedurii, inclusiv creanțele a căror valorificare este condiționată de executarea în prealabil a debitorului principal, vor fi îndreptățiți să voteze numai după îndeplinirea condiției.*

Din lecturarea acestui text rezultă faptul că până la îndeplinirea condiției suspensive, titularul unei creanțe afectate de o astfel de modalitate a actului juridic civil, are dreptul de vot îngrădit în procedura insolvenței.

Putem spune că cele mai des întâlnite situații de categorii de creanțe asimilate greșit creanțelor sub condiție suspensivă sunt:

Creanțele nescadente

Creanțele a căror valorificare nu depinde de executarea în prealabil a debitorului principal

1. Creanțele nescadente versus creanțele sub condiție suspensivă

De regulă, această situație o întâlnim în practică în privința creditorilor bancari sau în cazul firmelor de leasing.

În privința creanțelor bancare situația este diferită în funcție de declararea sau nu a exigibilității anticipate a creditului.

Este evident că dacă împrumutul a fost declarat exigibil anticipat nu mai putem vorbi despre o creanță afectată de termen ci avem o creanță certă cu care banca urmează a fi înscrisă la masa credală a debitorului cu întreaga sumă datorată.

Însă și acest aspect a făcut totuși obiectul unor dispute teoretice în condițiile în care declararea exigibilității anticipate a operat ulterior deschiderii procedurii insolvenței, fiind situații în care practicienii și chiar instanța de judecată apreciind că banca nu ar mai fi avut posibilitatea declarării scadenței anticipate ulterior deschiderii procedurii.

Spre exemplu, într-un dosar, în raport de susținerea băncii privind caracterul exigibil al întregii creanțe, urmare a accelerării scadenței contractului de credit după data deschiderii procedurii insolvenței (pentru motivul neplății și nu datorită deschiderii procedurii insolvenței!) - instanța de fond reține faptul că posibilitatea denunțării unilaterale de către creditor, ulterior deschiderii procedurii, a contractului de credit nu este permisă de lege, doar administratorul judiciar/lichidatorul având o asemenea atribuție, în temeiul art. 86 din Legea nr.85/2006 și prin urmare apreciază că

notificarea scadenței anticipate emisă de către bancă nu produce efecte, cu consecința calificării creanței bancare ca nescadentă.

Mai departe, pornind de la premisa că banca deține o creanță nescadentă împotriva debitorului, analizează dreptul creditorului ce deține o creanță nescadentă, de a participa la procedura insolvenței cu drept de vot pentru întreaga creanță și reține faptul că înscrierea provizorie a creanței conform art. 64 alin. 4 din lege pe motivul deținerii unei creanțe nescadente nu dă dreptul creditorului de a vota, apreciind că administratorul judiciar în mod corect a înregistrat creanța băncii fără drept de vot.

În mod eronat în opinia noastră, instanța fondului apreciază că singura modalitate de a considera contractul denunțat ar fi ipoteza în care banca ar fi notificat administratorul judiciar conform art. 86 alin. 1 din lege și doar în lipsa unui răspuns a acestuia în 30 de zile am fi putut considera contractul denunțat; Or, aceasta este o opțiune a cocontractantului și nu constituie singura alternativă!

Considerăm că ambele raționamente ale instanței sunt greșite, pentru argumentele pe care le vom prezenta în continuare.

În legătură cu cele reținute de către instanță cu privire la faptul că neoperând exigibilitatea anticipată contractul este menținut și imposibil de denunțat, în mod unilateral, de către cocontractant, după data deschiderii procedurii insolvenței, arătăm că:

În primul rând, în opinia noastră, declararea scadenței anticipate a unui împrumut nu înseamnă denunțarea aceluși contract. Este adevărat însă că de esența contractului de împrumut este tocmai beneficiul termenului iar lipsa acestui beneficiu conduce debitorul împrumutat la obligația de restituire anticipată a împrumutului. Dar acest lucru nu înseamnă automat denunțare, opinia noastră fiind aceea că exigibilitatea anticipată a creditului, notificată debitorului împrumutat, are efectele unei decăderi a părții din beneficiul termenului.

În situația despre care vorbim, banca nu a denunțat contractul de credit ci, în virtutea celor convenite cu debitorul și ca efect al neplății la scadență a sumelor datorate, banca a notificat debitoarea conform clauzelor din contractul de credit și a declarat exigibile anticipat sumele datorate conform acestora.

Nu numai că accelerarea scadenței împrumutului nu înseamnă denunțarea contractului de credit, dar așa cum a apreciat instanța de control judiciar când a admis recursul băncii, declararea exigibilității anticipate înseamnă de fapt o executare a aceluși contract.

În al doilea rând, susținerea instanței de fond că nu este posibilă denunțarea unilaterală a unui contract după data deschiderii procedurii, decât în ipoteza în care această denunțare este dispusă de către administratorul judiciar, nu poate fi reținută.

Administratorul judiciar are într-adevăr posibilitatea menținerii oricărui contract, dar este evident că în ipoteza în care decide menținerea contractului, are și obligația să se

asigure că debitoarea efectuează plățile la care s-a obligat prin contractul menținut.

Raționamentul instanței cum că în lipsa denunțării contractului de către administratorul judiciar, cocontractantul nu ar avea posibilitatea denunțării acestuia după data deschiderii procedurii insolvenței duce la concluzia că acel contract este menținut, prin nedeunțare.

Or, în condițiile în care debitorul nu plătește nimic, instanța pe de o parte, consideră contractul menținut, iar pe de altă parte, permite debitorului să nu efectueze plăți în baza contractului “menținut”.

Or, menținerea contractului nu poate fi concepută fără ca debitoarea să își execute obligațiile asumate! A admite o altă interpretare ar însemna obligarea unui terț să presteze debitorului servicii fără a fi plătit, ceea ce reprezintă un abuz și o îmbogățire fără just temei a acestuia.

În al treilea rând, distinct de cele arătate, singura ipoteză în care se restrânge dreptul creditorului cocontractant de a denunța un contract este cea prevăzută de dispozițiile art. 86 alin. 1 din Legea nr. 85/2006 (astfel cum acest articol a fost modificat prin Legea nr. 277/2009) potrivit căreia “*orice clauze contractuale de desființare a contractelor pentru motivul deschiderii procedurii sunt nule*”. Per a contrario, orice alte clauze de desființare a unui contract sunt perfect valabile.

Concluzionând, apreciem că în mod eronat instanța de fond, pe de o parte, a asimilat declararea scadenței anticipate a creditului cu denunțarea contractului de credit, iar pe de altă parte, a apreciat că în lipsa denunțării contractului de credit de către singurul abilitat să o facă – administratorul judiciar – banca nu ar avea dreptul nici să denunțe, nici să solicite executarea prestației conform contractului nedeunțat, nici să solicite restituirea anticipată a creditului.

Elocvență în acest sens este decizia instanței de recurs în care, admitându-se recursul și modificându-se în tot hotărârea recurată, se rețin următoarele aspecte:

“Greșeala instanței a constat în faptul că s-a considerat că posibilitatea băncii de a declara scadența anticipată nu există de vreme ce societatea debitoare a intrat în insolvență, deși banca a procedat potrivit art. 31.1 și art.36.20 lit.a din contractele de credit, în puterea convenției legal facute.

Nu este corecta afirmația instanței potrivit căreia declararea scadenței anticipate poate fi făcută doar de către administratorul judiciar și nici modalitatea în care a fost anticipată dispoziția art.86 alin.1 din Legea nr.85/2006.

S-a subliniat că instanța face o confuzie constantă între declararea scadenței anticipate a creditului și denunțarea contractului de credit, denunțare care ar aparține doar administratorului judiciar. Mai mult, activarea clauzei penale și declararea anticipată a creditului nu a avut drept cauză intrarea SC F. I. SRL în insolvență, ci, a avut la bază evenimente anterioare, respectiv neplata ratelor scadente încă din 22.09.2009.”

Cât privește cea de-a doua chestiune, legată de dreptul de vot în cadrul procedurii al creanțelor nescadente apreciem că inclusiv în ipoteza în care s-ar considera că banca nu deține o creanță scadentă, creanțele nescadente au exercițiul dreptului de vot nealterat și consecința ar fi fost aceeași: tabelul preliminar ar fi trebuit să prevadă înscrierea provizorie a creanței nescadente și nu sub condiție, cum eronat s-a procedat (conform art. 64 alin.4) iar votul băncii în cadrul adunării creditorilor ar fi trebuit exprimat pentru întreaga creanță scadentă sau nescadentă.

Aceasta întrucât, înscrierea provizorie a creanței conform art. 64 alin. 4 din lege pe motivul deținerii unei creanțe nescadente dă dreptul creditorului de a vota, din interpretarea sistematică a art. 64 alin. 4 coroborat cu art. 64 alin. 5 din lege.

O asemenea interpretare provine dintr-o evidentă confuzie între două modalități ale actului juridic: termenul și condiția.

Toate creanțele afectate de modalități, indiferent dacă aceste creanțe sunt afectate de termen suspensiv (fiind nescadente), de condiție suspensivă sau rezolutorie, sunt înscrise în tabelul preliminar, provizoriu, potrivit dispozițiilor art. 64 alin. 4 din Legea nr. 85/2006, cu dreptul de a participa la vot și la distribuire de sume "în măsura îngăduită de prezenta lege".

Mai departe, legea insolvenței prevede în mod explicit, (în vechea reglementare - la art. 74 alin. 3, actualmente la art. 64 alin. 5) faptul că doar creanțele afectate de condiție suspensivă nu vor putea vota până la momentul împlinirii condiției. Fiind vorba despre o limitare a exercițiului dreptului, aceasta prevedere legală este de strictă interpretare și aplicare.

Elocvent este faptul că prin modificările aduse prin Legea nr. 169/2010 legiuitorul a schimbat locul textului care reglementează restrângerea dreptului de vot al creanțelor afectate de condiție suspensivă, trecându-l de la art. 74 la art. 64.

Aceasta nu întâmplător, considerăm noi, ci pentru a crea o antiteză a celor două situații reglementate de lege, respectiv ipoteza în care dreptul de vot este nealterat, prin comparație cu cea în care dreptul de vot este restrâns - și anume în cazul creanțelor afectate de condiție suspensivă.

Per a contrario, în ceea ce privește celelalte tipuri de creanțe afectate de modalități - termen suspensiv sau condiție rezolutorie, acestea au, dreptul de a vota în cadrul procedurii insolvenței, în lipsa unui text de lege care să interzică în mod expres acest lucru. Cu privire la aceste creanțe, mențiunea cuprinsă în alin. 4 al art. 64, privind caracterul *provizoriu* al înregistrării, afectează doar dreptul de a participa la distribuire de sume în cadrul procedurii, nu și dreptul de vot.

Soluția legiuitorului este firească dacă avem în vedere faptul că existența creanțelor afectate de termen suspensiv este certă la momentul deschiderii procedurii insolvenței, ele fiind afectate doar de termen (acel eveniment viitor și sigur că se va produce).

Spre deosebire de acestea, creanțele afectate de condiție suspensivă, nu există până la momentul îndeplinirii

condiției suspensive (a acelui eveniment viitor și nesigur că se va produce).

Confuzia cu privire la exercițiul dreptului de vot al creanțelor nescadente provine, în opinia noastră, din formularea textului care face trimitere la înregistrarea *provizorie* a creanțelor în tabelul preliminar.

Astfel, atât creanțele afectate de condiție cât și cele afectate de termen, deci nescadente, se vor înregistra provizoriu la masa credală; așa cum spuneam însă mai sus, înregistrarea provizorie afectează doar dreptul de a participa la distribuire de sume în cadrul procedurii și nu dreptul de vot.

Această interpretare este însușită și de către Curtea de Apel București prin aceeași decizie menționată *supra*, în care se rețin următoarele:

"Este de asemenea, greșită, aprecierea primei instanțe potrivit căreia o creanță nescadentă nu dă drept la vot creditorului, fiind făcută o confuzie nepermisă între termenul sespectiv și condiția suspensivă.

Chiar și dacă s-ar considera că banca are o creanță nescadentă, afectată de termenul suspensiv, această categorie permite creditorului drept de vot nealterat și nelimitat, în timp ce creanța sub condiție plasează incertitudinea asupra însăși existenței sale.

Articolul 73 alin.3 din Legea nr.85/2006 subliniază că doar creanțele sub condiție suspensivă nu dau drept de vot titularilor până la momentul împlinirii condiției, rezultând că o creanță afectată de termen nu impune această limitare, în timp ce art.64 alin.4 vizează doar procedeele distribuirii sumelor condiționat de scadența creanțelor și nu se răsfrânge asupra dreptului de vot."

2. Creanțele a căror valorificare este condiționată de executarea în prealabil a debitorului principal

Textul art. 64 alin.5 asimilează creanțelor sub condiție suspensivă și categoria acelor a căror valorificare este condiționată de executarea în prealabil, a debitorului principal.

Având în vedere că ne aflăm în materie comercială, în care solidaritatea codebitorilor și fidejuserilor este prezumată, sunt puține cazurile în care devine aplicabilă dispoziția legală cuprinsă în art. 64 alin. 5 diin Legea nr. 85/2006, astfel încât apreciem că o creanță rezultată dintr-un contract de garanție reală imobiliară împotriva debitorului aflat în procedura insolvenței, dă dreptul creditorului, în anumite condiții pe care le vom prezenta pe larg în cele ce urmează, să figureze cu o creanță certă împotriva acestuia, și nu doar împotriva debitorului principal.

Astfel, pe de o parte, art. 3 pct 9 din Legea nr. 85/2006 definește creanțele garantate ca fiind creanțele persoanelor care beneficiază de o garanție reală asupra bunurilor din patrimoniul debitorului, indiferent dacă acesta este debitor principal sau terț garant față de persoanele beneficiare ale garanțiilor reale.

Din această perspectivă, conform definiției, creanța garantată dă dreptul titularului unei astfel de creanțe de a se înscrie la masa credală a debitorului – garant ipotecar, chiar

dacă împrumutul a fost acordat debitorului principal, legea stabilind un drept de creanță garantată și în privința persoanelor beneficiare ale garanțiilor reale împroriva debitorului insolvent.

Pe de altă parte, creanțele a căror valorificare este condiționată de executarea în prealabil a debitorului principal la care se referă art. 64 pct. 5 din Legea nr 85/2006, sunt cele care, fie potrivit legii, fie convenției părților, au prevăzută această condiționalitate.

Totodată, așa cum se reține în practica judiciară „ în ceea ce privește suma înscrisă în temeiul contractului de credit nr. (...) în cadrul căruia SC F. SRL are calitatea de garant ipotecar, Curtea arată că potrivit dispozițiilor cuprinse în art. 56 și 42 C.Com., în materie de comerț, garantul devine coobligat solidar cu debitoarea pentru care a garantat. Solidaritatea semnifică, potrivit art. 1039-1041 Cod Civil, beneficiul creditorului de a urmări necondiționat, pentru întreaga datorie, pe oricare dintre cei obligați în condițiile asumate prin contract.

Așadar, contrar concepției administratorului judiciar care apreciază că debitul solicitat în baza contractului de credit este condiționat de refuzul de plată al debitorului principal, SC C.SRL, în realitate, condiția suspensivă nu există, iar pentru SC F.SRL, obligația de plată este perfectă.” (Decizia Curții de Apel București nr. 126/25.01.2011)

Prin urmare, față de acest aspect, într-un alt dosar, motivarea unei instanțe cum că debitoarea nu datorează nicio sumă și că banca nu ar avea o creanță împotriva debitorului aflat în procedură ci doar un drept real de ipotecă care nu îi conferă decât dreptul de a se înscrie cu o creanță afectată de o condiție suspensivă, este nefundamentată, în opinia noastră.

În respectiva motivare, au fost invocate prevederile art. 65 alin. (5) din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, ca temei al înscrierii sub condiție a unei creanțe împotriva garantului ipotecar.

Prevederile art. 64 alin. (5) din Legea nr. 85/2006 dispun în sensul următor: *Titularii creanțelor sub condiție suspensivă la data deschiderii procedurii, inclusiv creanțele a căror valorificare este condiționată de executarea în prealabil a debitorului principal, vor fi îndreptățiți să voteze și să participe la distribuirea numai după îndeplinirea condiției respective.*

În realitate, interpretarea în sensul în care aceste dispoziții legale ar fundamenta înscrierea sub condiție a unei creanțe împotriva unui codebitor solidar ori a unui debitor ipotecar, este eronată.

Având în vedere că, în procedura insolvenței, suntem în prezența valorificării unor obligații comerciale asumate de către debitoarea insolventă (deci valorificarea unor obligații care, atunci când sunt asumate de către mai mulți creditori sau chiar împreună cu unul ori mai mulți fideiusori, sunt solidare), este evident că dispozițiile legale despre care am amintit nu sunt incidente în procedura de valorificare a unei obligații asumate de către un codebitor solidar ori, chiar de către un debitor ipotecar.

Astfel, art. 42 alin. (1) din Codul comercial dispune în sensul următor: *În obligațiile comerciale, codebitorii sunt ținuți solidar, afară de stipulație contrară.* Prin urmare, în privința obligațiilor comerciale, legea instituie o prezumție de solidaritate a codebitorilor, fiecare debitor fiind ținut de întreaga datorie. Întrucât solidaritatea este de natura obligațiilor comerciale, ea nu trebuie stipulată expres în convenția părților.

Mai mult, în ideea de a-l proteja pe creditor, Codul comercial nu se mulțumește cu solidaritatea codebitorilor, ci extinde prezumția de solidaritate și asupra fideiusorului, deci asupra garantului personal al debitorului. Astfel, art. 42 alin. (2) din Codul comercial dispune în sensul că: *Aceeași prezumție există și în contra fideiusorului, chiar necomerciant, care garantează o obligație comercială.*

Dacă în raporturile civile, obligația fideiusorului este accesorie și subsidiară, în cele comerciale, invocate în procedura insolvenței, datorită prezumției de solidaritate, fideiusorul devine un obligat principal, astfel că el nu va putea să se apere împotriva pretențiilor creditorului prin invocarea beneficiului de discuțiune ori diviziune.

De asemenea, trebuie menționat că prezumția de solidaritate privește nu numai pe fideiusorul care are calitatea de comerciant, ci și pe fideiusorul necomerciant, cu condiția ca obligația a cărei executare este garantată de către acesta să fie una comercială. Art. 42 alin. (3) din Codul comercial prevede că prezumția de solidaritate nu se aplică pentru necomercianți, pentru operațiuni care, încât în privește, nu sunt fapte de comerț.

Acastă situație poate fi întâlnită frecvent în practică, mai ales în cazul creanțelor invocate de către societățile bancare.

Astfel, de foarte multe ori executarea obligațiilor asumate în temeiul unui contract de credit, de către debitorul principal împrumutat, este garantată și de către alte terțe persoane: o altă societate comercială, singură ori împreună cu alte persoane juridice ori fizice – de regulă asociați ai împrumutatei. Astfel cum vom vedea în cele ce urmează, garanția constituită de către aceștia din urmă poate fi una personală (fideiusiunea) ori una reală (mobiliară ori imobiliară).

Garanțiile personale constau în angajamentul pe care o altă persoană decât debitorul principal și-l asumă față de creditor, de a executa obligația, în cazul în care debitorul principal nu o va face. Este cazul fideiusiunii, denumite și cauțiune.

Principiul care guvernează această garanție este acela că în caz de neexecutare din partea debitorului, creditorul îl poate urmări direct pe fideiusor pentru executarea creanței.

Potrivit prevederilor art. 1718 din Codul civil *oricine este obligat personal este ținut de a îndeplini îndatoririle sale cu toate bunurile sale mobile și imobile, prezente și viitoare.*

Garanțiile reale constau în afectarea specială a unui bun pentru garantarea obligației prin instituirea unui drept real accesoriu, de garanție, cu privire la acest bun.

Garantia reală acordă creditorului garantat dreptul de a-și satisface creanța cu bunul afectat garanției înaintea oricărui creditor negarantat și înaintea altor creditori ale căror garanții reale sau drepturi asupra bunului afectat garanției au un grad de prioritate inferior.

Din acest drept real decurge pentru creditor atât un drept de preferință, cât și un drept de urmărire.

Este cazul gajului, ipotecii și al privilegiilor reale.

Dreptul de gaj ori de ipotecă poate fi instituit fie de către debitorul principal, asupra bunurilor sale, fie de către o terță persoană – un fidejutor – când avem de-a face cu ceea ce denumim *cauțiune reală*.

În continuare, garanțiile reale se pot divide în mobiliare și imobiliare.

S-a afirmat în practică (atât de către practicieni în insolvență, cât și de către instanțele judecătorești investite cu soluționarea unor contestații ori a altor cereri formulate în procedura insolvenței) că o creanță invocată împotriva garantului ipotecar nu ar fi una solidară și, pentru aceste considerente, creanța invocată de către creditor împotriva acestuia ar fi una afectată unei condiții suspensive.

Nu suntem de acord cu o astfel de interpretare câtă vreme, fiind în prezența unor obligații comerciale, obligațiile asumate de către debitorii garanți sunt unele solidare.

Pe de altă parte, o asemenea susținere nu poate fi fundamentată pe prevederile art. 42 din Codul comercial, deci pe considerentul că aceste prevederi legale ar avea în vedere numai solidaritatea fidejutorilor, deci a garanților personali și nu a celor ce s-au obligat a garanta îndeplinirea obligației asumate de către debitorul principal prin constituirea unei/unor garanții reale – mobiliare ori imobiliare.

Această din urmă susținere a noastră este argumentată pe considerentul, de multe ori ignorat în practică, deși este un aspect esențial, că orice afectare a unui bun în vederea garantării executării unei obligații asumate implică, în principal, asumarea acestei obligații de către debitorul garant, asumare care, de regulă se face fie prin semnarea contractului de credit, fie prin semnarea unui contract de cauțiune. Astfel, prevederile art. 1746 alin. (1) din Codul civil dispun în sensul că *ipoteca este un drept real asupra imobilelor afectate la plata unei obligații*.

Cu alte cuvinte, obligația astfel asumată de către debitorul garant față de creditor, este garantată de către primul dintre aceștia prin constituirea unei garanții – mobiliare ori imobiliare, față de cel de-al doilea.

Pentru aceste considerente, nu se poate susține că creanța pe care acesta din urmă – creditor împrumutător o invocă în procedura insolvenței împotriva garantului (ipotecar, ori celui ce a constituit o garanție reală mobilă) ar fi una afectată unei condiții suspensive!

Problema este cu atât mai simplă cu cât, în majoritatea contractelor de garanție reală mobilă ori imobiliară se prevede expres că garantul se obligă solidar cu debitorul împrumutat, renunțând la beneficiul de discuțiune și diviziune. Prin urmare, nu poate fi invocată urmărirea cu prioritate a debitorului principal împrumutat și, pentru

aceleași considerente, nici creanța împrumutătorului nu poate fi apreciată a fi una afectată unei condiții suspensive!

Nu în ultimul rând, regimul creanțelor cu mai mulți debitori solidari este tratat în cuprinsul art. 70 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, potrivit căruia *“o creanță a unui creditor cu mai mulți debitori solidari va fi înscrisă în toate tabelele de creanțe ale debitorilor cu valoarea nominală, până va fi complet acoperită”*. Acest text legal reia prevederile art. 1043 din Codul civil, potrivit căruia *acțiunea intentată contra unuia din debitori nu poprește pe creditor de a exercita asemenea acțiune și în contra celorlalți debitori*, adaptându-le în procedura specială de valorificare a creanțelor în procedura insolvenței.

O ultimă mențiune se cuvine a fi făcută în legătură cu modalitatea tratării chestiunii solidarității în noul Cod civil.

Aceasta este prevăzută în cuprinsul art. 1445 - 1446 din Codul civil, prin intermediul cărora sunt practic reluate principiile din reglementarea actuală:

- inexistența solidarității în raporturile de drept civil, unde solidaritatea nu există decât atunci când este stipulată expres de părți ori este prevăzută de lege;

- prezumția de solidaritate între debitorii unei obligații contractate în exercițiul unei întreprinderi, cu excepția situației în care, prin lege, se prevede altfel.

Noțiunea de întreprindere, este mai cuprinzătoare decât cea a comerciantului din actualul Cod comercial, fiind definită în cuprinsul art. 3 din Codul comercial în care se arată următoarele: Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ.

Toți cei care exploatează o întreprindere sunt considerați profesioniști în accepțiunea noului Cod civil.

*

Toate situațiile expuse, dincolo de aspectul teoretic, au în spate o profundă implicare practică, ceea ce afectează în mod direct pe toți cei implicați. Pentru a fi eficientă, o dispoziție legală ar trebui, în opinia noastră, să asigure în primul rând o transpunere unitară la nivelul practicii instanțelor judecătorești.

În același timp, soluția instanței pe chestiunea de drept supusă dezbaterii trebuie să asigure celor care se adresează instanței, predictibilitate și implicit garanția unei soluții juste.

Lipsa unei practici unitare la nivel național și a predictibilității soluției, cel puțin în ceea ce privește soluțiile de practică judiciară neunitară prezentate mai sus, afectează profund întreg mecanismul din spatele constituirii garanțiilor și al acordării de împrumuturi, efectele generate fiind inacceptabile.

Note

1 A se vedea Decizia CAB nr. 126/25.01.2011 Secția a VI-a Comercială

Drepturi reale convergente.

Privilegiul celor care au împrumutat bani pentru îndemnizarea lucrătorilor constructori. Creanțele creditorilor garantați născute în timpul procedurii insolvenței

Av. Ana – Aura Deleanu
Membră UNPIR, filiala București

In cadrul Titlului XVII din Cartea a-III-a a Codului civil sunt reglementate privilegiile și ipotecile.

1. In accepțiunea art.1722 din Codul nostru civil, privilegiul constă în dreptul izvorât dintr-o prevedere expresă a legii care conferă unui creditor, datorită calității creanței sale, garanția satisfacerii acesteia cu prioritate față de creanțele altor creditori ai aceluiași debitor. Ca urmare, în raport cu întinderea ce o au asupra bunurilor debitorului, privilegiile pot fi:

- generale, care privesc toate bunuri mobile sau imobile ale debitorului;
- asupra mobilelor, susceptibile, la rândul lor, să fie generale sau speciale;
- speciale asupra imobilelor, privind bunuri imobile determinate, ce conferă creditorului privilegiat nu numai dreptul de preferință, ci și dreptul de urmărire, imprimându-le forța unor adevărate ipoteci privilegiate (drepturi reale accesorii).

In acest cadru de reglementare generală, privilegiile imobiliare îi dau creditorului dreptul de a se îndestula prin vânzarea silită a imobilului afectat de un astfel de privilegiu.

Din această perspectivă, deosebirea între ipotecă și privilegiu imobiliar ar consta în aceea că, în timp ce ipoteca garantează o creanță a proprietarului fără să aibă legătură cu imobilul, privilegiul imobiliar garantează creanțe ce se nasc numai în legătură cu imobilul.

Conchizând, se poate afirma că privilegiul imobiliar nu garantează decât datoria unui anumit imobil, pe când ipoteca este menită să garanteze o anumită datorie a

proprietarului, fără să aibă vreo relevanță scopul în care a fost contractată.

In doctrină, unii autori consideră că privilegiile imobiliare nu ar fi decât ipoteci legale cu rang de favoare, rezultând din calitatea creanței garantate¹⁾.

La rândul ei, în sens general, ipoteca este un drept real de garanție concretizat într-un bun determinat ce rămâne în posesiunea debitorului, care conferă creditorului dreptul de a se îndestula cu preferință din vânzarea acelui bun și a-l urmări în mâinile oricărui detentor.

Cum ipoteca se constituie numai asupra bunurilor imobile, dreptul de a urmări apare, alături de dreptul de preferință, ca o caracteristică esențială a ipotecii.

Siguranța creditului public, interesul terților, chiar și cel al debitorului, impun ca ambele efecte ale garanției, adică dreptul de preferință și dreptul de a urmări, să nu se producă decât prin supunerea ipotecilor unui sistem de publicitate și de specialitate, pentru ca în fiecare moment să se poată cunoaște de oricine măsura în care un anumit avut imobiliar privat este liber de orice sarcini, spre a fi susceptibil de alimentare cu noi capitaluri. Această cerință este satisfăcută în sistemul nostru, care a instituit integralitatea regimului de publicitate și specialitate.

Fiind o garanție reală, ipoteca este un accesoriu, a cărui existență și modalitate de realizare depinde de obligațiunea garantată. Atunci când garanția rezultă din lege, caracterul accesoriu se confundă fie cu calitatea creanței și garanția este denumită privilegiu imobiliar, fie cu o protecție specială acordată creditorului, care îi atrage denumirea de ipotecă legală. Dar, în ambele aceste cazuri garanția rămâne nedespărțită de obligațiunea garantată.

Cu tot caracterul ei accesoriu, ipoteca constituie totuși un drept real imobiliar, păstrându-și identitatea ei proprie, independentă de obligațiunea garantată.

Ipoteca este indivizibilă. Dar indivizibilitatea ei, întemeindu-se pe interesul creditorului și fiind, deci, interpretativă a voinței părților, poate să înceteze prin efectul convențiunii.

În principiu, toate imobilele susceptibile de a fi înstrăinate pot fi ipotecate.

În privința formei, ipoteca este un contract solemn, nefiind valabilă decât dacă este constituită prin act autentic. Ipoteca nu conferă creditorului nici un drept de preferință și nici drept de urmărire decât dacă este înscrisă și de la data înscrierii, inscripțiunea determinând rangul unei ipoteci în raport cu alte ipoteci asupra aceluiași imobil.

Debitorul constituitor al ipoteci și succesorii săi universali nu se pot prevala de lipsa de inscripțiune, ea putând fi invocată doar de creditorii chirografari sau ipotecari și de terții dobânditori ai imobilului.

Privilegiile imobiliare și condițiile ce trebuie îndeplinite pentru a avea eficiență fac obiectul dispozițiilor art. 1737 – 1745 din Codul civil.

Din enumerarea cuprinsă în art. 1737 din Codul civil rezultă că privilegiile imobiliare propriu-zise sunt în număr de trei, și anume:

a) Privilegiul vânzătorului unui imobil asupra imobilului vândut, pentru garantarea prețului și a celorlalte prestații rămase datorate, în măsura în care sunt determinate prin actul constatator al vânzării, sub condiția ca acel act să fie transcris. Specialitatea privind imobilul rezultă din însăși natura garanției, iar specialitatea privind suma garantată rezultă din determinarea făcută prin actul de vânzare, publicitatea garanției fiind suficient asigurată prin transcrierea actului, fără să mai fie nevoie de o inscripție a privilegiului.

b) Privilegiul copărtașului asupra imobilelor succesoriale intrate în loturile celorlalți copărtași, pentru garantarea creanțelor izvorâte din împărțală.

c) Privilegiul constructorului (arhitect, antreprenor, lucrător) unui imobil, asupra imobilului construit sau reparat, dar numai în măsura plus-valorii rezultând din lucrarea constructorului, pentru garantarea creanței ce reiese din contract.

Mai sunt considerați creditorii privilegiați, potrivit dispoziției de la pct.2 al art.1737 din Codul civil, „*acei ce au dat bani care au servit la achiziția unui imobil*”, iar în conformitate cu prevederea de la pct.5 al aceluiași articol și „*acei ce au împrumutat bani pentru a îndemni pe lucrători*”.

În doctrină s-a susținut însă că aceste două situații, reglementate la pct.2 și pct.5 ale art. 1737 din Codul civil, nu sunt decât cazuri de subrogațiuni convenționale, în privilegiul vânzătorului sau al constructorului, în favoarea aceluia care au procurat bani pentru a plăti prețul vânzării sau costul lucrărilor de construcție²⁾.

2. Între creditorii privilegiați asupra imobilelor, prin art.1737 pct.4 din Codul civil sunt enumerați și următorii: „*arhitecții, antreprenorii, pietrarii și alți lucrători întrebuințați pentru a zidi, a reconstrui sau a repara edificii, canale sau alte opere, cu condiția însă ca prealabilmente să se fi încheiat un proces-verbal, de către un expert numit de judecătoria în a cărei rază teritorială sunt situate edificiile, constatator stării și felului lucrărilor ce proprietarul va declara că are de gând a face și numai în cazul când acele lucrări ar fi fost primite cel mult în curs de șase luni, după terminarea lor, de către expert, asemenea numit de judecătoria*”.

Prin același text de lege se mai prevede, în continuare, că „*dar privilegiul acesta nu poate trece niciodată peste valorile constatate prin al doilea proces-verbal, ci se va reduce la adaosul de valoare ce va fi existând la epoca alienării imobilului, ca rezultat al lucrărilor executate*”.

S-a apreciat, în doctrină³⁾, că acest privilegiu este legitim și deplin justificat, deoarece atât arhitectul și antreprenorul, cât și lucrătorii întrebuințați, prin munca lor, măresc valoarea imobilului unde își prestează activitatea, iar acesta devine gajul și al celorlalți creditori.

De aceea, s-a considerat că arhitecții, antreprenorii și toți ceilalți lucrători implicați în edificarea unei construcții trebuie să se bucure de acest drept de preferință asupra valorii pe care au introdus-o în patrimoniul debitorului comun, un astfel de scop fiind posibil să fi fost urmărit și de legiuitor, pentru a încuraja și înlesni dezvoltarea construcțiilor prin instituirea unor garanții suplimentare.

Un atare privilegiu, care aparține arhitecților, antreprenorilor, pietrarilor și oricăror lucrători întrebuințați la zidiri, reconstruiri sau reparații de edificii, canale sau alte lucrări, poate fi invocat numai dacă aceștia au tratat direct cu proprietarul, din moment ce prevederea legii se referă la lucrările ce proprietarul are de gând să facă. Rezultă, deci, că un astfel de privilegiu nu poate aparține și sub-antreprenorilor sau lucrătorilor care nu au tratat direct cu proprietarul și nici posesorului sau deținătorului unui teren care a ridicat construcții pe el din propria sa inițiativă, fără să fi încheiat un contract cu proprietarul. Totuși, acestui posesor, jurisprudența i-a recunoscut dreptul de retenție.

De altfel, nici uzufructuarului sau locatarului ori arendașului nu li s-a recunoscut beneficiul privilegiului constructorului decât pentru cheltuielile ce nu depășesc venitul imobilelor.

Chiar dacă privilegiul constructorului se răsfrânge nu numai asupra părții ce face obiectul lucrărilor, ci asupra întregului imobil, totuși arhitectul sau antreprenorul nu-și vor putea exercita acest privilegiu pentru toate sumele ce le-au fost datorate, ci numai în limita plus-valorii adăugate, prin lucrările ce le-au realizat, pentru că numai acest adaos de valoare a fost introdus de ei în patrimoniul debitorului. În raport cu această rațiune, dacă lucrările ce s-au efectuat nu au mărit valoarea imobilului, ci doar au

asigurat conservarea lui, cei care s-au implicat în acele lucrări nu vor mai putea să beneficieze de privilegiul constructorului.

Ca urmare, pe baza aceluiași raționament, constructorul nici nu se poate folosi, la calcularea valorii imobilului, după efectuarea lucrărilor, de eventuala plus-valoare dobândită de acel imobil printr-un caz fortuit, cum ar fi deschiderea unei străzi în apropierea lui, dar va trebui să suporte inerentele consecințe diminuitoare de valoare determinate printr-un eveniment fortuit, ca în cazul incendierii imobilului, când însă privilegiul său poate fi invocat asupra despăgubirii ce o va datora societatea de asigurări.

Așa cum s-a relevat în prezentarea conținutului art. 1737 pct.4 Cod civil, cuantumul plus-valorii dobândite de imobil poate fi calculat doar în momentul înstrăinării acestuia, în baza procesului-verbal încheiat de expertul desemnat de judecător, prin care se constată starea și felul lucrărilor declarate în prealabil de proprietar că le-a dorit a le face, după încheierea de către expert a celui de-al doilea proces-verbal, în termen de șase luni de la terminarea lucrărilor. În orice situație, privilegiul nu poate trece niciodată peste valorile constatate prin al doilea proces-verbal ci, dimpotrivă, va trebui redus la limita adaosului de valoare existent la momentul înstrăinării imobilului, ca rezultat al lucrărilor executate.

S-a apreciat în această privință, în doctrină⁴⁾, că privilegiul constructorului are o aplicare practică rară, datorită condițiilor grele impuse de lege pentru constatarea existenței lui. Formalismul reglementării conținute în art.1737 pct.4 Cod civil este accentuat de prevederea că acest drept de preferință nu se poate exercita decât în limita proporției din prețul vânzării ce ar corespunde cu plus-valoarea creată de lucrările de construcție sau reparație evaluate la momentul vânzării, în raport cu care se realizează privilegiul.

Caracterul imperativ al condițiilor instituite prin art. 1737 pct.4 Cod civil impune riguroasa lor observare și respectare, neîndeplinirea lor împiedicând conservarea și exercitarea privilegiului constructorului. Constructorul este dator să știe că, dacă nu se conformează întocmai dispozițiilor din acest text de lege și nu asigură, înainte de începerea lucrărilor, încheierea procesului-verbal constatator al stării de fapt și felului lucrărilor ce proprietarul a declarat că are de gând a face, iar cel mult în curs de șase luni, după terminarea lor, nu face să se încheie și al doilea proces-verbal, la care se referă dispozițiile acelui text de lege, nu se va mai bucura de privilegiul constructorului.

3. Privilegiul celor care împrumută bani pentru îndemnizarea lucrătorilor

În conformitate cu art.1737 pct.5 din Codul civil, „*acei ce au împrumutat bani pentru a îndemniza pe lucrători, se bucură de același privilegiu, însă numai în cazul când întrebuițarea acelor bani va fi constatată într-un mod autentic prin actul de împrumutare și prin chitanța lucrătorilor, în modul în care s-a vorbit mai sus, despre*

acei care au împrumutat bani pentru achiziția unui imobil”.

Prin acest text de lege, preluându-se regulile referitoare la subrogație prevăzute în art. 1107 Cod civil, s-a conferit, în anumite condiții, privilegiul constructorului și aceluia care și-a împrumutat banii în scopul de a fi folosiți la despăgubirea arhitecților, antreprenorilor sau lucrătorilor întrebuițați la zidirea, reconstruirea ori repararea de edificii, canale sau la alte lucrări.

Acest privilegiu nu are caracter special, distinct, nefiind decât privilegiul vânzătorului și al constructorului exercitat pe calea subrogației.

În doctrină⁵⁾, s-a considerat că reglementările de la punctele 2 și 5 din art. 1737 Cod civil sunt inutile și că ar trebui eliminate, deoarece au constituit doar o aplicare a art.1107 alin.2 Cod civil la o situație particulară.

Dar, pentru ca împrumutătorul să se bucure de privilegiul constructorului, este necesar ca actul de împrumut și chitanța lucrătorului să fie autentice, pentru înlăturarea suspiciunilor de fraudă care ar fi ușor de realizat, astfel că nu ar fi suficient un act sub semnătură privată, chiar dacă ar avea dată certă.

Fiindu-i aplicabile dispozițiile art. 1109 Cod civil referitoare la modalitatea de plată, acest împrumut produce efectele generale ale subrogației.

Dacă plata este efectuată doar parțial, creditorul subrogant obține, cu preferință, restul creanței sale înaintea subrogatului.

Aplicabilitatea dispozițiilor art.1737 pct.5 Cod civil este condiționată, totdeauna, de existența intenției de a subroga.

În anumite cazuri, cum este cel în care împrumutătorul dă banii săi cu împrumut constructorului, pentru a îndemniza pe lucrători, nu este necesar ca subrogația să fie expresă, dar atunci când banii sunt primiți de lucrători direct de la o terță persoană, subrogația nu poate fi decât expresă pentru că într-o asemenea situație nu s-ar putea deduce din nimic intenția părților de subrogație.

În practica judiciară s-a decis că acest privilegiu nu poate fi invocat de cel care și-a dat banii cu împrumut, pentru îndemnizarea lucrătorilor întrebuițați la construcții decât în măsura în care s-a conformat dispozițiilor privind conservarea privilegiului constructorului, cuprinse în art.1737 pct.2 și în art. 1742 Cod civil. Având caracter esențial, aceste formalități nu pot fi suplinite de cunoașterea existenței privilegiului de către ceilalți creditori, ci trebuie îndeplinite întocmai, așa cum sunt reglementate.

4. Privilegiul creditorilor garantați pentru creanțe născute în cursul procedurii insolvenței, după confirmarea planului de reorganizare

Garanțiile pentru aceste creanțe au fost reglementate pentru prima dată în Legea nr.64/1995 privind procedura reorganizării și lichidării judiciare.

Astfel, în redactarea inițială, prin art. 106 din această lege s-a stabilit, la pct.2, că „*fondurile obținute din*

vânzarea averii debitorului vor fi distribuite” în ordine imediată, după cele destinate plății cheltuielilor aferente vânzării sau procedurii de executare, „pentru restituirea creditelor – cu dobânzile și cheltuielile aferente – acordate de societățile bancare în perioada de reorganizare”.

Această reglementare a evoluat pe măsura numeroaselor modificări aduse legii menționate.

În ansamblul ei, Legea nr.64/1995 privind procedura reorganizării și lichidării judiciare, a conținut dispoziții care au stabilit categoriile de creanțe și regimul juridic cărora le erau supuse.

Prin art. 108 din această lege, astfel cum a fost modificată prin O.G. nr.38/2002, categoriile de creanțe au fost ierarhizate în următoarea ordine de preferință la plată:

- creanțe reprezentând plata retribuțiilor persoanelor angajate, precum și creanțele reprezentând cheltuieli pentru conservarea și administrarea bunurilor din averea debitorilor;
- creanțe reprezentând credite, cu dobânzile și cheltuielile aferente acestora, acordate de societăți bancare după deschiderea procedurii;
- creanțe rezultând din continuarea activității debitorului după deschiderea procedurii;
- creanțe decurgând din raporturile de muncă pentru cel mult 6 luni anterioare deschiderii procedurii;
- creanțe bugetare;
- creanțe garantate cu ipotecă, gajuri ori alte garanții mobiliare sau drepturi de retenție de orice fel;
- creanțe privind sumele datorate de debitor unor terți pentru obligații de întreținere, alocații pentru minori sau obligații de plată periodice pentru sume de bani destinate asigurării mijloacelor de existență;
- creanțele reprezentând sumele atribuite de judecătorul-sindic pentru întreținerea debitorului (persoană fizică) și a familiei sale;
- creanțele reprezentând credite bancare, cu dobânzile și cheltuielile aferente;
- creanțele chirografare;
- creanțe subordonate, aparținând asociatului sau acționarului ce deține 10% din capitalul social, pentru creditele acordate persoanei juridice debitoare;
- creanțele izvorâte din acte cu titlu gratuit;
- creanțele asociaților sau acționarilor persoane juridice debitoare.

Declanșarea procedurilor instituite prin Legea nr.64/1995 era posibilă, potrivit art.2 din această lege, numai în cazul insolvenței comerciantului determinată de incapacitatea sa vădită de plată a datoriilor exigibile cu sumele de bani disponibile.

Prin Legea nr.85/2006 privind procedura insolvenței s-au instituit noi reguli în distribuirea sumelor rezultate din lichidare.

Potrivit reglementării inițiale a art. 123 din această lege, aplicabilă cu titlu de normă generală, ordinea de preferință în achitarea creanțelor era următoarea:

1. taxele, timbrele și orice alte cheltuieli aferente procedurii instituite prin legea insolvenței, inclusiv cheltuieli necesare pentru conservarea și administrarea bunurilor din averea debitorului și pentru plata persoanelor angajate;
2. creanțele izvorâte din raporturi de muncă,
3. creanțele reprezentând creditele acordate de instituții de credit după deschiderea procedurii, precum și creanțe rezultând din continuarea activității debitorului după deschiderea procedurii;
4. creanțele bugetare;
5. creanțele reprezentând sumele datorate de către debitor unor terți în baza unor obligații de întreținere, alocații pentru minori sau de plată a unor sume periodice destinate asigurării mijloacelor de existență;
6. creanțele reprezentând sumele stabilite de judecătorul-sindic pentru întreținerea debitorului și a familiei sale, dacă aceasta este persoană fizică;
7. creanțele reprezentând credite bancare, cu cheltuielile și dobânzile aferente, cele rezultate din livrări de produse, prestări de servicii sau alte lucrări, precum și din chirii;
8. alte creanțe chirografare;
9. creanțe subordonate.

Prin art.121 din Legea nr.85/2006, care derogă de la dispozițiile art.123, având astfel prioritate de aplicare, s-a mai precizat că fondurile obținute din vânzarea bunurilor din averea debitorului, grevate, în favoarea creditorului, de ipotecă, gajuri sau alte garanții reale mobiliare ori drepturi de retenție de orice fel, vor fi distribuite în următoarea ordine:

1. taxele, timbre și orice alte cheltuieli aferente vânzării bunurilor respective, inclusiv cheltuielile necesare pentru conservarea și administrarea acestor bunuri, precum și plata remunerațiilor persoanelor angajate și plata remunerațiilor persoanelor angajate în condițiile acestei legi;
2. creanțele creditorilor garantați, cuprinzând tot capitalul, dobânzile, majorările și penalitățile de orice fel, precum și cheltuielile.

Din această ultimă dispoziție rezultă că, exceptând cheltuielile procedurii, din fondurile rezultate în urma vânzării bunurilor asupra cărora erau instituite garanții, se puteau îndestula numai creditorii deținători ai acelor garanții. De aceea, prudența, deseori exagerată, a determinat de multe ori pe creditori să nu mai acorde credite sau încredere debitorilor aflați în perioada de observație sau de reorganizare.

Evident, această prudență nu putea fi considerată nejustificată cât timp nu era reglementat prin lege un privilegiu sigur pentru eventualitatea eșuării planului de reorganizare.

Or, această lacună legislativă a fost înlăturată cu succes prin modificările și completările ce s-au adus art.121 și art. 123 din Legea nr.85/2006 prin Legea nr.169/2010.

În adevăr, în ordinea de preferință instituită la distribuirea fondurilor obținute din vânzarea bunurilor din averea debitorului, grevate în favoarea creditorului, imediat după categoria *“taxe, timbre și orice alte cheltuieli aferente vânzării bunurilor respective”*, incluse la pct.1 din alin.1 al art. 121 din Legea nr.85/2006, prin Legea nr.169/2010 a fost introdus un nou punct, pct.1¹, în cuprinsul căruia următoarea categorie privilegiată la distribuirea acestor fonduri o constituie *“creanțele creditorilor garantați născute în timpul procedurii de insolvență după confirmarea planului de reorganizare, ca parte componentă a acestui plan”*, stabilindu-se că acele creanțe *“cuprind capitalul, dobânzile, majorările și penalitățile de orice fel”*.

Evident, indicarea acestor creanțe imediat după taxe, timbre și cheltuielile aferente vânzării bunurilor, în ordinea instituită la distribuirea fondurilor realizate din vânzarea bunurilor debitorului, sugerează neîndoieșnică voință a legiuitorului de a stimula acordarea de credite debitorilor aflați în procedura de insolvență, pentru a-i putea ajuta efectiv la realizarea cu succes a planului de reorganizare și la reintrarea societăților debitoare, cu posibilități de redresare, din nou în capacitate normală de plată.

Fără îndoială că această reglementare este menită să învingă timiditatea creditorilor anteriori ai unui anumit debitor în a-i acorda noi împrumuturi după declanșarea procedurii de insolvență, pentru că nu numai că nu se vor mai afla în pericol de a nu-și mai recupera noile creanțe, care au dobândit prin lege maximum de prioritate la îndestularea din fondurile realizate din averea debitorului, dar își asigură și restituirea capitalurilor investite anterior prin asigurarea redresării situației financiare a debitorului.

Conjugarea efectelor benefice ale unor asemenea posibilități asupra situației financiare a mai multor societăți debitoare nu ar putea conduce, la nivel macroeconomic, decât la generalizarea tendinței de redresare economică, cu eventuale consecințe pozitive în lanț.

De aceea, această prioritate în recuperarea creanțelor acordate, ca parte componentă a planului de redresare a societății debitoare aflate în insolvență, nu trebuie privită ca o împovărare a situației creditorilor garantați, prin coborârea rangului creanței lor, ci ca o posibilitate reală de sporire a capacității acelei societăți de a reintra în

capacitate de plată și a satisface, astfel, treptat, toate creanțele.

O asemenea perspectivă va face ca modificarea și completarea adusă recent art.121 din Legea nr.85/2006 să determine stimularea acordării creditelor pentru debitorii intrați în procedura insolvenței, cu asigurarea de reale posibilități, pentru cei mai mulți dintre ei, să se redreseze și să achite nu numai noile creanțe, ci și pe cele anterioare.

Această reglementare are precedente în dispoziția cuprinsă în redactarea inițială a art.106 din Legea nr.64/1995, privind procedura reorganizării și lichidării judiciare, potrivit căreia, imediat după *„plata cheltuielilor aferente vânzării sau procedurii de executare”*, fondurile obținute din vânzarea bunurilor averii debitorului trebuiau folosite, prioritar, *„pentru restituirea creditelor – cu dobânzile și cheltuielile aferente – acordate de societățile bancare în perioada de reorganizare”* (alin.2).

Reglementarea anterioară menționată, pe lângă insuficienta precizie și necorelarea ei cu ansamblul dispozițiilor din precedenta lege a insolvenței, a și fost ulterior modificată succesiv, pentru ca prin noua Lege a insolvenței (nr.85/2006), nici să nu mai fie preluată.

Viața economică necruțătoare și experiența dobândită în domeniul insolvenței au dovedit însă, fără echivoc, necesitatea unei reglementări adecvate a situațiilor create de relațiile dintre societățile comerciale și de evoluția conjuncturală a unor ramuri economice în ansamblu pentru că orice amănunt, în posibilitățile de a acționa pentru asigurarea viabilității unor firme, poate avea, în cele din urmă, un rol covârșitor benefic dacă este prevăzut ca îngăduit și încurajat normativ.

Așadar, se impune sublinierea din nou a cadrului generos și larg reglementat, în actuala dispoziție înscrisă la art.121 alin.1 pct.1¹ din actuala Lege a insolvenței, care nu poate fi suplinită nici de dispozițiile privind privilegiul reglementat la art. 1737 pct.5 din Codul civil, mai ales că această dispoziție se referă doar la cazul restrâns al celor care împrumută bani pentru îndemnizarea lucrătorilor cuprinși în sfera activităților de construcție.

Caracterul mai puțin prohibitiv al reglementării din Legea specială a insolvenței, determinat de nepreluarea formalităților greu de realizat în raport cu cerințele impuse de art.1737 pct.5 cu referire la pct.4 din Codul civil, precum și, mai ales, aria largă de aplicabilitate a legii speciale, practic nelimitată, va încuraja și mai mult pe cei vizați să opteze pentru recurgerea la noile dispoziții, mai ușor accesibile, ale legii speciale și să renunțe la procedeu greoi de întocmire a actelor de constatare necesare a privilegiului constructorului și la invocarea lui de către eventualii creditor.

*

* *

Dispozițiile art. 121 alin. 1¹ din Legea nr.85/2006, prin care este reglementată recuperarea preferențială a

creanțelor creditorilor garantați născute în timpul procedurii de insolvență, după confirmarea planului de reorganizare, vor avea prioritate de aplicare și în raport cu privilegiile prevăzute în noul Cod civil, care va intra în vigoare, potrivit art. 220 din Legea nr.71/2011, la data de 1 octombrie 2011.

În adevăr, prin noul Cod civil, privilegiile sunt reglementate ca preferințe acordate de lege unor creditori în raport cu calitatea creanței lor.

În materia privilegiilor și garanțiilor reale, în noul Cod civil a fost instituită regula egalității creditorilor. În definirea noțiunii de cauză de preferință, s-a învederat că aceasta constituie instrumentul juridic menit să deroge de la regula egalității creditorilor, distingând, între aceste cauze, privilegiile și garanțiile reale.

La rândul lor, privilegiile au fost definite ca entități ce reprezintă preferințe, priorități, acordate de lege unor creditori în raport cu calitatea creanței fiecăruia.

De observat că, în noul Cod civil, gradul de preferință determinat pe baza calității creanței nu reprezintă un drept distinct în patrimoniul beneficiarilor, adăugabil creanței, ci constituie doar o ameliorare, ridicare a statutului juridic al creanței în eventualitatea ivirii unui concurs între creditori.

Pe de altă parte, entitatea garanție reală cuprinde toate trăsăturile specifice instrumentelor prin care creditorul dobândește un drept asupra unuia sau mai multor bunuri ale debitorului său, iar, în anumite cazuri, chiar asupra bunurilor unei alte persoane, adăugându-se la dreptul său de creanță.

Prin noul Cod civil sunt reglementate următoarele garanții reale: ipoteca, gajul și dreptul de retenție.

În ceea ce privește ipoteca, trebuie subliniată noutatea adusă în noul Cod civil prin reglementarea ipotecii și pentru bunurile mobile.

Mai mult, în materie imobiliară s-a reglementat posibilitatea constituirii ipotecii asupra unei universalități de bunuri imobile, renunțându-se la restricțiile limitative din art. 1774 și 1776 ale actualului Cod civil.

În legătură cu încheierea contractului de ipotecă, sub aspectul cerințelor de formă, s-a prevăzut prin noul Cod civil că ipoteca mobilă se constituie prin act sub semnătură privată, iar ipoteca imobiliară devine valabilă chiar dacă numai consimțământul constituitorului este exprimat în formă autentică, această din urmă dispoziție având mare utilitate mai ales în cazul încheierii contractelor la distanță și a celor care se încheie prin reprezentanți.

Referitor la gaj, în noul Cod civil s-a reglementat că această garanție reală poate privi numai bunuri mobile susceptibile de detenție materială, neputând avea ca obiect bunuri incorporale, cum sunt drepturile de creanță,

decât numai dacă sunt încorporate într-un titlu de valoare, dar ele pot fi obiect al ipotecii imobiliare.

Interesant, în noua reglementare este consacrată libertatea deplină în alegerea modalității de încheiere a contractului de gaj, acesta putând fi încheiat valabil chiar și în lipsa unui înscris, fără instituirea vreunei restricții determinată de valoarea creanței garantate.

Spre deosebire de actualul Cod civil, în care nu este dată o reglementare generală dreptului de retenție, în noul Cod civil este prevăzută expres această garanție reală imperfectă. Consolidând poziția titularului dreptului de retenție, noul Cod civil îi recunoaște acestuia posibilitatea de a introduce acțiune în recuperarea bunului.

Toate aceste dispoziții din noul Cod civil privind privilegiile și garanțiile reale, având conținutul novator la care ne-am referit, beneficiază și de o sistematizare mai judicioasă, menită să asigure o mai eficientă și lejeră folosire a acestor instrumente juridice.

Dar, pentru rațiunea relevantă la analiza comparată a dispozițiilor din legea specială (art.121 alin. 1¹ din Legea nr-85/2006), în raport cu posibila incidență a dispozițiilor art. 1737 pct.4 și 5 din actualul Cod civil, prin care sunt reglementate privilegiul constructorului și al celui care împrumută bani pentru îndemnizarea lucrătorilor constructori, trebuie admisă prioritatea de aplicare a acelei dispoziții din legea specială și atunci când intră în concurență cu dispozițiile ce reglementează privilegiile și garanțiile reale în actualul Cod civil.

De altfel, principiul instituit prin art. 2342 alin.2 din noul Cod civil, potrivit căruia „creditorul care beneficiază de un privilegiu special este preferat titularului unei ipoteci mobiliare perfecte”, iar „creditorul privilegiat este preferat titularului unei ipoteci imobiliare”, dacă fiecare dintre ei respectă obligația de înscriere a privilegiului menționată în acest text de lege, impune și el prioritatea, în ordinea de preferințe, a privilegiului reglementat în legea specială.

Note

¹⁾ Matei B. Cantacuzino, Elemente dreptului civil, Edit. Cartea Românească S.A., 1921, pag.566

²⁾ Matei B.Cantacuzino, Op.cit.,pag.579

³⁾ Dim.Alexandresco, Dreptul civil român, tom.X, Edit.Socce, 1911, pag.498

⁴⁾ Matei B.Cantacuzino, Op.cit., pag. 581

⁵⁾ Dim.Alexandresco, Op.cit.pag.489 și Matei B.Cantacuzino, Op.cit. pag.579 - 581

„Drepturile“ creditorilor titulari de creanțe născute după deschiderea procedurii generale de insolvență, în faza de observație sau în faza de reorganizare

Av. Mircea Deaconu
Membru UNPIR, filiala București

În principal, conform art. 2 din Legea nr. 85/2006 care definește ca scop al procedurii acoperirea pasivului debitorului aflat în insolvență, dreptul creditorilor este acela de a-și încasa creanța. Pentru realizarea acestui drept, creditorii, în procedura generală a insolvenței, au posibilitatea să aleagă între două instrumente: reorganizarea judiciară sau falimentul.

Cine sunt acei creditori care au acest drept de a alege modalitatea de realizare a creanței lor?

Sunt creditorii care, conform art. 3 al. 8 din Legea nr. 85/2006, au formulat și le-a fost admisă, total sau în parte, o cerere de înregistrare a creanțelor lor pe tabelul de creanțe și astfel sunt îndreptățiți să participe și să voteze în cadrul adunării creditorilor, inclusiv asupra unui plan de reorganizare. Acești creditori au dreptul, de asemenea, să participe la distribuirea de fonduri rezultate din reorganizarea judiciară a debitorului și să fie desemnați ca membri în comitetul creditorilor.

O categorie mai puțin privilegiată, cu mai puține drepturi, este cea a creditorilor titulari de creanțe născute după data deschiderii fie a procedurii generale de insolvență fie a procedurii de reorganizare. Conform art. 64 al. (6) din Legea nr. 85/2006, acești creditori au dreptul la încasarea creanțelor lor conform documentelor din care rezultă, aceștia fiind scutiți de obligația de a formula declarație de creanță pentru înscrierea la masa credală. Soluție corectă a legiuitorului care a reglementat astfel situația rectificării repetate a tabelului de creanțe cu fiecare lună de neplată și cu fiecare leu datorie născută în faza de observație sau

reorganizare. De altfel, instituția “rectificării” tabelului de creanțe nici nu este reglementată expres în lege.

Însă, textul art. 64 al. (6) îi “scutește” pe creditorii titulari de astfel de creanțe și de dreptul de a vota asupra unui plan de reorganizare, de a face parte din comitetul creditorilor, de a vota cu privire la conduita viitoare a întreprinderii debitorului întrucât “nu este necesară înscrierea la masa credală” care ar îndreptăți un creditor să participe la procedură.

Astfel, această categorie are rolul de spectator la o procedură care însă o privește direct.

Se ridică mai multe probleme față de această categorie de creditori:

- Care este mijlocul legal prin care își pot realiza creanțele în faza de observație și în faza de reorganizare?
- Pot acești creditori să solicite judecătorului sindic deschiderea procedurii falimentului față de debitor?
- Care este, după deschiderea procedurii falimentului, poziția acestora în cadrul tabelului definitiv consolidat al creanțelor?
- Se impune, după deschiderea procedurii falimentului, realegerea unui nou comitet al creditorilor față de realitatea tabelului definitiv consolidat al creanțelor?

Față de prima și a doua problemă, practic, acești creditori nu au un drept procesual reglementat de Legea insolvenței, în aparență, fiind relativ la bunăvoința debitorului ca aceștia să-și realizeze creanța. Aceștia pot să se plângă administratorului judiciar care - în temeiul atribuțiilor de supraveghere a operațiunilor de gestionare a

+

cyanmagentablack

patrimoniului debitorului (art. 20 al. 1 lit. d) și în temeiul obligației de sesizare a judecătorului sindic în legătură cu orice problemă care ar cere o soluționare de către acesta (art. 20 al. 1 lit. n)) - trebuie să dispună măsuri de rezolvare a situației și să analizeze dacă situația debitorului este una generatoare de pierderi.

Deși art. 105 al. (1) vorbește despre posibilitatea “creditorilor” de a sesiza direct judecătorul-sindic cu privire la pierderile aduse averii debitorului din continuarea activității acestuia prin cumularea de datorii, legiutorul a avut în vedere, dat fiind încadrarea în secțiunea a 6-a Reorganizarea, pe “creditorii îndreptățiți să participe la procedura insolvenței”.

Această categorie de creditori care nu sunt îndreptățiți să participe la procedura insolvenței, conform definiției date de lege la art. 3 al. 8, își pot realiza drepturile prin intermediul administratorului judiciar, ei neavând calitate procesuală activă. Administratorul judiciar sesizat cu o astfel de cerere din partea creditorilor, în urma analizării situației, trebuie fie să se opună unui plan de reorganizare fie, dacă acesta a fost confirmat, să concluzioneze dacă desfășurarea activității debitorului aduce pierderi averii sale.

Deși legea nu definește în mod expres ce înseamnă sintagma “desfășurarea activității aduce pierderi averii sale” pot fi aplicabile în speță dispozițiile relative la caracterul creanței: certă, lichidă și exigibilă de mai mult de 90 de zile. Cuantumul creanței nu poate fi un criteriu întrucât legea nu stabilește volumul “pierderii” și chiar dacă acesta ar fi mic în aparență, neplata la scadență poate genera penalități care pot majora semnificativ creanța inițială.

În atare situație, administratorul judiciar trebuie să solicite judecătorului-sindic fie neconfirmarea planului cu consecința falimentului fie, dacă un plan a fost confirmat, deschiderea procedurii falimentului în temeiul art. 107 al. 1 lit. C. din Legea nr.85/2006.

Perspectiva falimentului nu este neapărat cheia rezolvării problemei acestor creditori pentru că situația falimentului, conform practicii, este cea mai puțin favorabilă creditorilor chirografari, însă conform art. 123 al. (3) din Legea nr.85/2006 poziția acestora este una privilegiată.

Ajungem astfel și la problema legată de poziția acestora în cadrul tabelului definitiv consolidat al creanțelor.

Textul art. 123 alin. (3) vorbește de plata creanțelor rezultate din continuarea activității debitorului după deschiderea procedurii. Este evident că este vorba de deschiderea procedurii generale de insolvență și nu de deschiderea procedurii falimentului întrucât după

pronunțarea falimentului activitatea debitorului încetează fără întârziere și, numai în cazuri excepționale, pot să se mai realizeze raporturi comerciale generatoare de obligații pentru debitor.

În atare situație, creanțele născute după deschiderea procedurii insolvenței, în faza de observație sau în faza de reorganizare, vor fi plătite după cheltuielile procedurii, cheltuielile făcute pentru conservarea bunurilor și după creanțele izvorâte din raporturi de muncă, dar cu prioritate față de creanțele anterioare datei deschiderii procedurii generale de insolvență. Se ridică problema rangului creanțelor în această nouă categorie și ne referim la raportul dintre creanțele bugetare, creanțele bancare negarantate, creanțe chirografare, precum și alte creanțe născute după deschiderea procedurii. Conform interpretării art. 123 al. (3) care nu face nici o distincție între caracterul creanțelor, toate aceste creanțe, indiferent de natura lor, vor ocupa același rang de prioritate, distribuția eventualelor sume în cadrul acestei categorii urmând să respecte regula de la art. 124.

Referitor la a patra problemă ridicată: “se impune, după deschiderea procedurii falimentului, realegerea unui nou comitet al creditorilor față de realitatea tabelului definitiv consolidat al creanțelor?”, răspunsul ține de respectarea principiilor stabilite de art. 16 al. (4) din Legea nr.85/2006 referitoare la regula celor mai mari creanțe care să compună comitetul creditorilor, principiu plecat de la prezumția interesului în cauză.

Așadar, creditorii care prin creditul comercial forțat acordat debitorului pot salva întreprinderea acestuia se găsesc în situația cea mai puțin favorabilă de a fi spectatori fără posibilitatea de a fi participanți activi, toate soluțiile impunându-se lor.

“Dreptul” lor este numai de a sesiza administratorului judiciar problemele lor și de a aștepta o soluție care, cum este cea a falimentului, îi poate pune pe o poziție privilegiată.

Rezolvarea acestor probleme se poate face prin reglementarea participării acestor creditori la procedură, dându-le dreptul să facă sesizări direct judecătorului-sindic prin transformarea lor în creditori îndreptățiți să participe la procedură și, situație reglementată actual, prin modificarea unui eventual plan de reorganizare confirmat în temeiul art. 101 alin. (5) din Legea nr.85/2006 cu înscrierea prealabilă pe tabelul de creanțe considerând “necesară” rectificarea acestuia pentru bunul mers al afacerii debitorului.

Armele insolvenței în războiul de guerilă împotriva crizei financiare globale

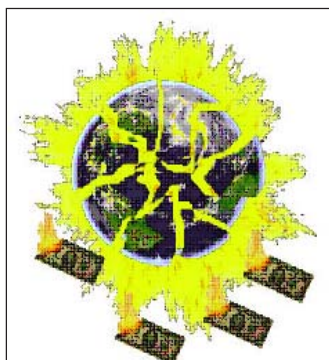

Ing. Cornel Florea
Membru UNPIR, filiala București

Despre criza financiară globală, care tocmai se termină sau mai durează, dacă nu cumva se hotărăște să revină, se vorbește în continuare. Pare să fie un subiect în dezbateri pe termen lung asemănător cu cel al „perioadei de tranziție” care, la rândul său, se termina dar încă continua și ar mai fi fost probabil prezentă dacă nu era înlocuită de susnumita criză.

Ne amintim că, în vremea tranziției se declara, pe bună dreptate, că fără o lege a falimentului care să asaneze mediul de afaceri, economia nu va deveni una „funcțională de piață”. Legea falimentului a apărut, a fost aplicată, economia a fost recunoscută a fi de piață și funcțională și România a devenit membru al Uniunii Europene.

Acum, la vremea crizei financiare, speranțele unora dintre experții financiari sunt legate, din nou, de procedura insolvenței. De exemplu, la o recentă Conferință Internațională a Managerilor Financiari una dintre teme își propunea să găsească răspunsul la întrebarea dacă ... *Insolvența este o soluție în încercarea de a rezolva cea mai importantă criză financiară globală din ultimii 70 de ani ?*

Fig. 1 Insolvența soluție globală?

Desigur insolvența nu poate fi o soluție globală. Ce s-ar întâmpla dacă am declara întreaga lume în insolvență? Probabil că rezultatul ar putea îndreptăți previziunile calendarului Maya. Sfârșitul lumii cu pierderile financiare aferente (fig. 1).

Chiar dacă insolvența nu poate asigura victoria împotriva crizei financiare într-un război deschis, ea dispune totuși de câteva arme foarte potrivite într-un război de gherilă¹ împotriva flagelului menționat, în sensul de a

permite agenților economici să supraviețuiască atacurilor susținute ale lipsei de finanțare.

Armele la care mă refer – proceduri judiciare instituite de legislația insolvenței în vigoare în România - sunt:

1. *Baricada perioadei de observație*
2. *Scutul concordatului preventiv*
3. *Sabia reorganizării judiciare*

Folosite inteligent acestea pot învinge criza întreprinderii, contribuind astfel la atenuarea celei globale.

Să vedem cum anume se justifică această opinie. În primul caz ...

1. Perioada de observație, este perioada cuprinsă între data deschiderii procedurii și data confirmării planului de reorganizare sau, după caz, a intrării în faliment (art.3, punct 15 din Legea nr. 85/2006²). Ea a devenit o armă în procedura insolvenței urmare introducerii în Legea nr. 85/2006 a posibilității propunerii de către practician a prelungirii acesteia. (art. 20, alin. 1, lit. a, modificat de Art. I, punctul 16. din Legea nr. 169/2010).

Se asigură astfel câteva avantaje utile debitorului în lupta împotriva crizei, cum ar fi: protecția debitorului împotriva „nervozității” creditorilor, timpul necesar pentru pregătirea debitorului în vederea intrării în reorganizare și un răgaz în așteptarea apariției unui mediu de afaceri mai favorabil.

Fig.2. Baricada perioadei de observație

Să le examinăm pe rând:

1. *Protecția debitorului împotriva acțiunilor individuale ale creditorilor.*

Protecția este oferită prin efectele imediate ale deschiderii procedurii. În acest sens, potrivit art.36, prin sentința de deschidere a procedurii

Fig.3. Furnizor lipsit de grija deconectării debitorilor "în observație"

sediul debitorului declarat la registrul comerțului și tuturor băncilor unde debitorul are deschise conturi (art.37).

De asemenea, valoarea creanțelor este „înghețată”, deoarece conform prevederilor art. 41, al. (1), „nici o dobândă, majorare sau penalitate de orice fel ori cheltuială, numită generic accesorii, nu va putea fi adăugată creanțelor născute anterior datei deschiderii procedurii”.

La rândul lor, furnizorii de servicii - electricitate, gaze naturale, apă, servicii telefonice sau altele asemenea - nu au dreptul, în perioada de observație, ca și în perioada de reorganizare, să schimbe, să refuze ori să întrerupa temporar un astfel de serviciu către debitor sau către averea debitorului, în cazul în care acesta are calitatea de consumator captiv, potrivit legii (art.38).

Creditorii sunt astfel obligați să se oprească și să se alinieze în fața „baricadei perioadei de observație”, în ordinea stabilită de tabelul preliminar de creanțe.

Debitorul va putea astfel, în perioada de observație, să își continue activitățile curente respectiv să efectueze acele fapte de comerț și operațiuni financiare în cursul normal al comerțului său, cum ar fi:

- continuarea activităților contractate, conform obiectului de activitate;
- efectuarea operațiunilor de încasări și plăți aferente acestora;
- asigurarea finanțării capitalului de lucru în limite curente.

2. Timpul necesar pentru pregătirea debitorului în vederea intrării în reorganizare

Societățile comerciale intrate în insolvență se află, evident, în dificultate. Din motive legate de necesitatea de a depăși aceste dificultăți (sau poate din alte motive mai obscure), administratorii acestora au fost nevoiți să efectueze operațiuni care au afectat patrimoniul societății. Sunt incluse aici transferuri cu caracter patrimonial, constituirea de garanții acordate de debitor, alte operațiuni comerciale susceptibile a prejudicia drepturile creditorilor.

Fig.4. Mediu post criză ?

insolvenței „... se suspendă de drept toate acțiunile judiciare, extrajudiciare sau măsurile de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra debitorului sau bunurilor sale”. Mai mult decât atât, în vederea aplicării acestor prevederi, prin aceeași sentință, judecătorul-sindic dispune comunicarea acesteia către instanțele judecătorești în a

cărui jurisdicție se află

Toate acestea urmează să fie analizate de administratorul judiciar.

Dacă se dovedesc frauduloase sau îndreptate împotriva intereselor creditorilor, vor fi atacate prin acțiuni introduse la judecătorul-sindic pentru anularea constituirilor ori a transferurilor de drepturi patrimoniale către terți și pentru restituirea de către aceștia a bunurilor transmise și a valorii altor prestații executate (art. 80).

Rezultatul favorabil al acțiunilor amintite poate conduce la refacerea patrimoniului debitorului într-o măsură suficientă pentru a fundamenta un plan de reorganizare viabil.

Perioada de timp în care se materializează acțiunile de refacere a patrimoniului poate constitui, de asemenea, un răgaz util, pentru transformarea mediului de afaceri încă dominat de criză într-unul mai curat și prietenos.

2. Concordatul preventiv, reglementat prin Legea nr. 381/2009, este o procedură publică supravegheată de un conciliator (practician în insolvență) care permite societății în dificultate:

- să încheie o înțelegere – concordatul - cu majoritatea creditorilor săi (cel puțin două treimi)
- să fie protejat împotriva executărilor silite și insolvenței
- în situația omologării concordatului să fie protejat și de acțiunile creditorilor nesemnatați ai concordatului.

Debitorul a cărui întreprindere se află în dificultate financiară și care consideră concordatul preventiv o soluție corespunzătoare, se adresează instanței judecătorești-sindic cu o cerere prin care solicită deschiderea procedurii și numirea unui conciliator (practician în insolvență).

Judecătorul-sindic verifică dacă debitorul se încadrează în vreuna dintre situațiile prevăzute de art. 13 al legii³ și dacă constată că acesta este „curat”, dispune deschiderea procedurii și numește conciliatorul provizoriu.

În termen de 30 de zile de la deschiderea procedurii, conciliatorul stabilește lista creditorilor și, împreună cu debitorul, elaborează oferta de concordat, care se depune la grefa tribunalului, se înregistrează într-un registru special și se menționează la Registrul Comerțului. Procedura devine astfel publică, debitorul pierzând beneficiul confidențialității, dobândind, în schimb, așa cum vom vedea, alte avantaje care justifică caracterizarea de „scut al afacerii” pentru concordatul preventiv.

2.1 Oferta de concordat trebuie să prezinte (art. 21):

Fig.5. Debitor în dificultate financiară?

Fig.6. Conciliatorul între debitor și creditorii

- a) situația economico-financiară a debitorului (alin.1)
- b) planul de redresare (alin.2)
- c) proiecția evoluției financiar-contabile pe urmatoarele 6 luni ca rezultat al aplicării măsurilor de redresare

Situația economico-financiară trebuie să cuprindă, în detaliu, bilanțul (activul și pasivul) certificat de un expert contabil sau un auditor autorizat, cauzele stării de dificultate financiară și măsurile luate de debitor pentru depășirea acesteia până la depunerea ofertei de concordat preventiv.

Planul de redresare, la rândul său, trebuie să prezinte, cel puțin:

i. reorganizarea activității întreprinderii prin măsuri precum: restructurarea conducerii, modificarea structurii funcționale, reducerea personalului și altele;

ii. modalitățile prin care debitorul înțelege să depășească starea de dificultate financiară, cum sunt măsurile privind:

a) *creșterea intrărilor de numerar* prin majorarea capitalului social, împrumuturi bancare, emitearea de obligațiuni sau de altă natură, înființarea sau desființarea unor sucursale sau puncte de lucru, vânzarea de active, constituirea de garanții etc.;

b) *reducerea ieșirilor de numerar* prin amânări sau reeșalonări la plata creanțelor, ștergerea în tot sau în parte a unor creanțe sau numai a dobânzilor ori a penalităților de întârziere, compensări, novații prin schimbare de debitor etc.⁴ Se menționează că pentru obligațiile fiscale de plată propunerile de amânări, ștergeri, eșalonări, reeșalonări și reduceri parțiale se pot face numai cu respectarea prevederilor legale în materia ajutorului de stat; în această situație este nevoie de acordul expres al Agenției Naționale de Administrare Fiscală, care trebuie exprimat în termen de 30 de zile; în caz contrar, acordul se prezumă.

iii. procentul preconizat de satisfacere a creanțelor (nu poate fi mai mic de 50%) ca urmare a implementării măsurilor de redresare propuse

Termenul limită pentru satisfacerea creanțelor stabilite prin concordat nu poate depăși 18 luni de la data încheierii concordatului preventiv.

În baza ofertei de concordat preventiv debitorul poate cere judecătorului-sindic suspendarea provizorie a urmăririlor silite până la publicarea concordatului preventiv aprobat sau, după caz, până la respingerea ofertei debitorului de către majoritatea creditorilor (art.22).

2.2 Aprobarea concordatului de către creditorii și constatarea sa de instanță

De regulă, creditorii participă la procedura concordatului preventiv în mod *individual*, în măsura permisă de drepturile aferente creanței lor (art.4).

Fig.7. Suspendarea executărilor silite

Spre deosebire de procedura insolvenței, prin care creditorii sunt obligați să se supună tratamentului colectiv impus de lege, în cazul concordatului preventiv, creditorii pot să adere sau nu la acesta. Cei care au aderat se constituie însă într-o adunare a creditorilor concordatari în cadrul căreia desemnează un reprezentant al creditorilor.

Atribuțiile adunării creditorilor concordatari sunt limitate. Pot numi, de exemplu, un alt conciliator, dar numai cu acordul debitorului. De asemenea, dacă obligațiile prevăzute prin concordat nu sunt îndeplinite, adunarea creditorilor poate aproba propunerea conciliatorului de prelungire a acestuia cu cel mult șase luni sau, după caz, poate introduce o acțiune în rezoluțiune a concordatului preventiv, pe care o exercită prin reprezentantul creditorilor.

În vederea aprobării concordatului, debitorul asistat de conciliator organizează sesiuni de negociere, individuale sau colective cu creditorii, căutând să-i convingă de avantajele reciproce ale aplicării concordatului, acceptând sau nuanțând împreună cu fiecare dintre aceștia eventualele amendamente. Negocierile se desfășoară într-un interval de timp de maxim 30 de zile calendaristice, după care creditorii urmează să voteze dacă acceptă sau nu concordatul în forma modificată și definitivată după negocieri.

Votul creditorilor se exercită, în principiu, prin corespondență și se trimite, prin mijloace de comunicare rapidă, pe adresa debitorului în termen de maximum 30 de zile calendaristice calculate de la data primirii ofertei de concordat.

Pentru a fi considerat „de acceptare a concordatului”, votul trebuie să fie necondiționat. Orice condiționare a votului este considerată vot negativ.

În cazuri excepționale, conciliatorul poate convoca o adunare a tuturor creditorilor.

De asemenea, adunarea tuturor creditorilor se convoacă și la solicitarea unuia sau mai multor creditori deținând 10% din valoarea totală a creanțelor, exprimată în cele 30 de zile ulterioare primirii ofertei de concordat. Conciliatorul este obligat să o convoace în termen de maximum 5 zile de la data primirii cererii. Convocarea este transmisă creditorilor prin mijloace de comunicare rapidă, care permit confirmarea primirii⁵.

Concordatul va fi aprobat dacă este votat de creditorii deținând două treimi din valoarea creanțelor acceptate și necontestate.

Votul creditorilor ai căror acționari/asociați sau administratori sunt rude sau afini până la gradul IV ai proprietarilor și reprezentanților legali ai debitorului nu se iau în calcul la stabilirea majorității amintite mai sus..

Acești lucru se întâmplă și cu votul creditorilor ai căror deținători și administratori au fost condamnați definitiv, în ultimii cinci ani, pentru infracțiuni economice, înșelăciune, fals sau au fapte înscrise în cazierul fiscal.

Fig.8. Negocieri individuale asistate de conciliator

+

cyanmagentablack

După aprobarea de către creditorii, conciliatorul solicită judecătorului-sindic să constate concordatul preventiv.

În cazul în care nu se întrunește majoritatea de două treimi, debitorul are dreptul ca, după trecerea a minimum 30 de zile, să facă o nouă ofertă de concordat preventiv, adică mai poate trage odată.

Concordatul preventiv, aprobat de creditorii și constat de judecătorul-sindic prin încheiere, se comunică creditorilor, prin intermediul conciliatorului, și se menționează în registrul comerțului.

2.3 Efectele concordatului aprobat

De la data comunicării hotărârii de constatare a concordatului preventiv se suspendă de drept urmărirea individuală ale creditorilor semnatari asupra debitorului și curgerea prescripției dreptului de a cere executarea silită a creanțelor acestora contra debitorului.

De la aceeași dată se suspendă de drept față de creditorii semnatari curgerea dobânzilor, a penalităților și a oricăror alte cheltuieli aferente creanțelor.

2.4 Omologarea concordatului

Pentru a face opozabil concordatul preventiv creditorilor ne-semnatari, inclusiv creditorilor nerecunoscuți sau contestați, conciliatorul poate cere judecătorului-sindic omologarea concordatului.

Judecătorul-sindic va dispune omologarea concordatului dacă valoarea creanțelor contestate și/sau în litigiu nu depășește 20% din masa credală și dacă a fost aprobat de creditorii care dețin cel puțin 80% din valoarea totală a creanțelor.

2.5 Efectele concordatului omologat

Disponând omologarea, judecătorul-sindic suspendă toate procedurile de executare silită.

De asemenea, la cererea conciliatorului, sub condiția acordării de garanții creditorilor de către debitor, judecătorul-sindic poate impune creditorilor ne-semnatari ai concordatului preventiv un termen de maximum 18 luni de amânare a scadenței creanței lor, perioadă în care nu vor curge dobânzi, penalități, precum și orice alte cheltuieli aferente creanțelor.

În sfârșit, pe perioada concordatului preventiv omologat nu se poate deschide procedura insolvenței față de debitor.

Există totuși și un punct slab. Concordatul poate fi opozabil creditorilor bugetari, *doar cu condiția respectării prevederilor legale cu privire la ajutorul de stat⁶ și aprobării de către comisia interministerială* (art. 28 alin. 5).

De aceea, deși legea nu prevede acest lucru în mod expres, debitorii cu adevărat eligibili pentru un concordat preventiv de succes sunt cei care nu au datorii către bugetele de stat sau acestea reprezintă un procentaj de sub 20% din totalul masei credale. În acest ultim caz, debitorul asistat de conciliator trebuie să fie cât

Fig.9. Reușita concordatului

se poate de convingător în negocierile cu autoritățile fiscale.

2.6 Închiderea procedurii

După aprobarea/omologarea concordatului preventiv urmează perioada cea mai importantă respectiv aceea a îndeplinirii obligațiilor asumate de debitor

Dacă și această etapă se finalizează cu succes, la termenul prevăzut în contract sau anterior acestuia, după caz, judecătorul-sindic va pronunța o încheiere prin care va constata realizarea obiectului concordatului preventiv. În acest caz, modificările creanțelor prevăzute în concordat rămân irevocabile, iar întreprinderea restructurată începe o nouă perioadă de dezvoltare.

În cazul în care în perioada destinată îndeplinirii obligațiilor asumate de debitor, conciliatorul apreciază că este imposibilă realizarea obiectivelor concordatului din motive neimputabile debitorului, acesta poate cere judecătorului-sindic constatarea nereușitei concordatului preventiv și închiderea procedurii înainte de expirarea termenului prevăzut.

De asemenea, fiind de fapt un contract, dacă se constată încălcarea gravă a obligațiilor asumate prin concordat⁷, acesta poate fi desființat în urma acțiunii în rezoluțiune introdusă de adunarea creditorilor concordatari. În această situație, procedura se suspendă de drept și dacă acțiunea în rezoluțiune se admite, creditorilor li se acordă daune-interese.

În situațiile în care concordatul preventiv nu reușește din motivele arătate mai sus, debitorului îi rămâne, în continuare, posibilitatea de a încerca redresarea întreprinderii sale apelând la procedura insolvenței.

Concluzii

Concordatul preventiv, în special cel omologat, poate fi deci considerat un scut la îndemâna debitorilor aflați în dificultate financiară, protejându-i de executări silită și cereri de insolvență din partea creditorilor.

În plus, procedura concordatului preventiv permite debitorului să încheie o înțelegere oficializată cu creditorii săi și îi oferă posibilitatea de a-i împiedica pe creditorii minoritari ne-cooperanți să aibe o influență negativă la rezolvarea problemelor sale financiare prin intermediul concordatului.

Chiar și creditorii pot să considere această procedură utilă pentru restructurarea întreprinderii debitorului. În plus, procedura fiind publică le oferă creditorilor informații semnificative înaintea inițierii unei eventuale proceduri de insolvență.

3. Reorganizarea judiciară este procedura ce se aplică debitorului (persoană juridică aflată în insolvență sau într-o stare iminentă de insolvență) ca măsură de redresare a activității sale

Fig.10. Debitor în insolvență

economice, în vederea achitării datoriilor conform programului de plată a creanțelor.

Procedura presupune întocmirea, aprobarea, implementarea și respectarea unui plan de reorganizare, care poate să prevadă, împreună sau separat:

- Restructurarea operațională și/sau financiară a debitorului;
- Restructurarea corporativă prin modificarea structurii de capital social;
- Restrângerea activității și lichidarea unor bunuri din averea debitorului;

Prin deschiderea unei astfel de proceduri la cererea debitorului în insolvență se obțin avantajele prezentate în capitolul referitor la perioada de observație.

Desigur, debitorul poate considera că procedura are și dezavantaje cum ar fi desfășurarea activității sub supravegherea unui administrator judiciar, modificarea parțială sau totală a conducerii societății sale, ridicarea în tot sau în parte a dreptului de administrare a debitorului etc.

Cu toate acestea, folosirea de către comercianți a procedurii reorganizării poate reprezenta o șansă reală de redresare și de continuare a unei afaceri care în mod normal ar fi supusă falimentului.

După cum se poate constata din aceste scurte considerații, și această procedură este o armă capabilă să însănătoșească o societate în dificultate, dar nu atât prin protecție cât prin mijloace chirurgicale. Într-adevăr, reorganizarea judiciară implică restructurări și restrângeri de activitate, cunoscute în ultima vreme ca „tăieri”, astfel că putem considera această procedură drept *sabia reorganizării judiciare*.

Fiind o procedură „cu vechime”, legiferată încă din 1995, și deci mai cunoscută, o vom prezenta mai puțin extins decât concordatul.

3.1 Deschiderea procedurii și efectele sale

Procedura reorganizării judiciare se declanșează prin cererea de intrare în insolvență înaintată tribunalului de către debitor sau creditorii ai acestuia care dețin o creanță certă, lichidă și exigibilă mai mare de valoarea-prag definită la art. 3 alin. 12 din Legea nr. 85/2006. La cererea debitorului se anexează, în mod obligatoriu o serie de acte, printre care se numără și *declarația prin care acesta își arată intenția de a intra în procedura de reorganizare*.

După introducerea cererii și verificarea documentelor depuse de debitor, în cazul în care cerințele legale sunt îndeplinite, judecătorul-sindic dispune deschiderea procedurii generale, numește un administrator judiciar și stabilește ridicarea integrală sau parțială a dreptului de administrare a debitorului și întinderea atribuțiilor administratorului judiciar.

La rândul său, administratorul judiciar notifică creditorii, colectează declarațiile de creanță, le analizează și le sintetizează într-un tabel preliminar de creanțe, își exprimă punctul de vedere asupra contestațiilor formulate de creditorii sau debitor în fața instanței și, în sfârșit, după soluționarea contestațiilor, întocmește tabelul definitiv de creanțe pe care îl înregistrează la tribunal, îl afișează și îl publică în Buletinul Procedurilor de Insolvență.

Pentru demararea procedurii de reorganizare judiciară, trebuie depus în termen de 30 de zile de la data afișării tabelului definitiv de creanțe ...

3.2 Planul de reorganizare

Planul de reorganizare este de fapt un plan de afaceri având toate caracteristicile acestuia. Diferența principală este că în loc ca acest plan de afaceri să fie prezentat unei bănci sau unui alt investitor care să o finanțeze, el va fi supus aprobării persoanelor cărora societatea le datorează deja bani respectiv creditorii.

3.2.1 Propunerea planului

Planul de reorganizare poate fi propus de:

- Societatea debitoare, cu aprobarea adunării generale a acționarilor, dacă în ultimii cinci ani nu a mai făcut obiectul unei proceduri de insolvență
- Administratorul judiciar, în condițiile pe care le-a precizat în raportul său de analiză a cauzelor intrării în insolvență (art. 59)
- Unul sau mai mulți creditori deținând împreună cel puțin 20% din valoarea totală a creanțelor, dacă și-au anunțat intenția înaintea votării raportului administratorului judiciar

3.2.2. Conținutul planului

Planul de reorganizare trebuie să conțină:

- Măsurile de restructurarea și continuarea activității societății debitoare, fie lichidarea unor bunuri din averea acestuia, fie o combinație a celor două variante.
- Perspectivile de redresare ale societății, mijloacele de finanțare, cererea pieței etc.
- În mod obligatoriu** programul de plată al creanțelor. Se menționează că plata creanțelor propusă prin planul de reorganizare poate fi totală sau parțială.

d) De asemenea, va mai prevedea în mod obligatoriu:

- categoriile de creanțe care nu sunt defavorizate;
- tratamentul creanțelor defavorizate;
- ce despăgubiri le

vor reveni tuturor categoriilor de creditori prin compartie cu sumele pe care aceștia le-ar fi primit în cazul falimentului;

- dacă debitorul își păstrează în tot sau în parte conducerea activității sale;
- sursele de proveniență pentru resursele financiare.

De asemenea, planul de reorganizare mai poate să prevadă:

- Măsuri de reducere a costurilor
- Transmiterea unora din bunurile averii debitorului către una ori mai multe persoane fizice sau juridice constituite anterior sau ulterior confirmării planului
- Prolungirea datei scadenței precum și modificarea ratei dobânzii, a penalităților sau a oricaror clauze contractuale

Fig.11. Plata creanțelor conform programului

- Atragerea de fonduri prin majorarea capitalului social și/sau emiterea de titluri de valoare (de exemplu obligațiuni)

3.2.3 Durata planului de reorganizare

Executarea planului de reorganizare nu va putea depăși 3 ani, socotiți de la data confirmării. Termenele de plată stabilite prin contracte - inclusiv de credit sau de leasing - pot fi menținute prin plan, chiar dacă depășesc perioada de 3 ani. Ele pot fi și prelungite, cu acordul expres al creditorilor. Evident, după realizarea tuturor obligațiilor din plan și închiderea procedurii, aceste plăți vor continua conform contractelor din care rezultă.

La recomandarea administratorului judiciar, după trecerea unei perioade de cel mult 18 luni de la confirmarea planului, durata planului poate fi extinsă cu cel mult încă un an, dacă propunerea este votată de cel puțin două treimi din creditorii aflați în sold la acea dată.

3.2.4 Votarea și confirmarea planului

Planul este votat de adunarea creditorilor.

Fiecare creanță beneficiază de un drept de vot pe care titularul îl exercită în categoria de creanțe din care face parte creanța respectivă:

- Creditori cu creanțe garantate
- Creanțe salariale
- Creditori bugetari
- Creditori chirografari (negarantați) fără de care activitatea debitorului nu se poate desfășura și care nu pot fi înlocuiți
- Alți creditori chirografari

Un plan este socotit acceptat de o categorie de creditori dacă în categoria respectivă planul este adoptat de majoritatea absolută din respectiva categorie.

Creditorii controlați de aceiași acționari ca și societatea în insolvență nu vor putea vota planul decât dacă prin adoptarea acestuia vor primi mai puțini bani decât în cazul unui faliment.

Planul va fi confirmat de judecătorul-sindic dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- cel puțin jumătate plus unu din cele patru categorii menționate mai sus acceptă planul
- în cazul în care există doar două categorii, planul este considerat adoptat dacă îl votează categoria cu valoare mai mare a creanțelor

Fig.12.

Fig.13..Atragerea de investitori

- fiecare categorie defavorizată care a respins planul va fi supusă unui tratament corect și echitabil (nu primesc mai puțini bani decât în cazul falimentului)

3.2.5 Desfășurarea reorganizării judiciare pe parcursul planului

Planul confirmat va fi socotit ca o hotărâre definitivă și irevocabilă împotriva societății debitoare.

Îndată după confirmarea planului prin sentința judecătorului-sindic, activitatea debitoare se modifică în mod corespunzător.

Pe parcursul procedurii societatea va fi condusă de administratorul special (reprezentant al acționarilor) sub supravegherea administratorului judiciar sau de administratorul judiciar așa cum a fost prevăzut în plan.

Dacă debitorul nu respectă planul de reorganizare, administratorul judiciar, comitetul creditorilor sau oricare dintre creditorii poate solicita judecătorului sindic intrarea în faliment.

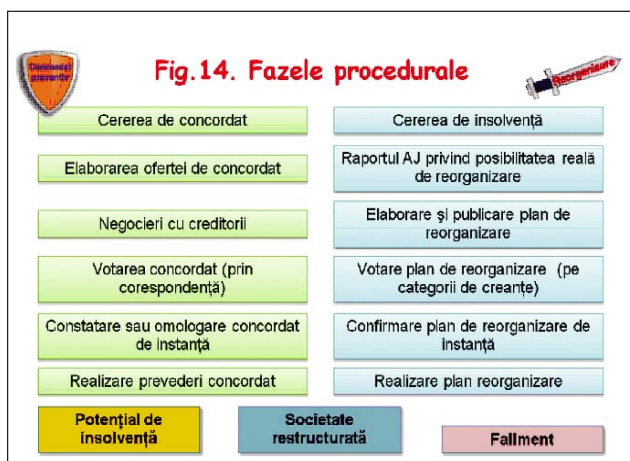
Trimestrial debitorul, prin administratorul special sau, după caz, administratorul judiciar, va prezenta rapoarte comitetului creditorilor. După aprobare, aceste rapoarte vor fi depuse și la grefa tribunalului fiind accesibile tuturor creditorilor.

3.3 Ieșirea din reorganizarea judiciară

Din reorganizarea judiciară se poate ieși în două moduri: prin încetarea reorganizării și repunerea societății în situația normală de comerciant sau prin intrarea în faliment. În ambele cazuri, trecerea dintr-o stare în alta se produce printr-o hotărâre a judecătorului-sindic.

4 Comparație între cele două proceduri

Procedura concordatului preventiv pare, în mare măsură similară cu cea a reorganizării judiciare.

Dacă examinăm fazele procedurale (fig. 14) constatăm că ambele sunt proceduri publice și se deschid urmare unei cereri înaintate instanței.

De asemenea, ambele proceduri se desfășoară pe baza unui document programatic – concordatul preventiv sau respectiv planul de reorganizare, votat și aprobat de creditorii, constatat/omologat sau confirmat de instanță.

Reușita atât a concordatului preventiv cât și a reorganizării judiciare conduce la revenirea societății restructurate în situația normală de comerciant.

Cu toate acestea, așa cum se poate constata și din Anexa nr.1 (care sintetizează analiza comparativă a celor două proceduri), debitorii care pot apela cu succes la procedura concordatului preventiv sunt numai întrerprinderile solvabile care manifestă o lipsă temporară de lichidități, respectiv cele la care valoarea creanțelor și a disponibilităților bănești o depășește pe cea a datoriilor pe termen scurt. În prezent, se întâlnesc deseori situații în care debitorii întreprinderii încă mai pot invoca pretextul

Fig.13. Amânare la plată

crizei financiare pentru a amâna plata creanțelor datorate. În aceste condiții, „lipsa temporară” poate deveni „lipsă prelungită”. De aceea credem că, într-o asemenea situație, apelarea la procedura concordatului și așezarea în spatele „scutului” acesteia poate asigura protecția împotriva majorării datoriilor cu felurite accesorii pretinse de creditorii și pierderea solvabilității întreprinderii.

Din aceste motive, inițiativa cererii intrării în procedura de concordat este rezervată numai întreprinderilor debitoare nu și creditorilor.

Societățile comerciale care se află deja în insolvență așa cum este definită de art. 3, alin. 1 din Legea nr. 85/2006, dar care dispun încă de un patrimoniu valorificabil suficient de mare nu au, teoretic, șanse de a parcurge o procedură reușită de concordat. Pot însă să încerce să se redreseze pe calea reorganizării judiciare. Inițiativa declașării procedurii poate aparține societății debitoare, care având acces la toate informațiile privind afacerea sa, constată apariția stării de insolvență sau iminența apariției acesteia. Dacă debitorul nu observă apariția stării de insolvență sau se face că n-o observă, creditorii preiau inițiativa și pot solicita deschiderea procedurii. Cu toate acestea, cererea formulată de debitor are o oarecare prioritate, în sensul că cererile formulate de creditorii, încă nesoluționate, se conexează la cea a debitorului.

Conciliatorul - practician în insolvență - care participă la procedură în cazul concordatului preventiv, este numit de judecătorul-sindic la propunerea debitorului. Creditorii concordatari pot desemna un nou conciliator dar numai cu acordul debitorului.

Situația administratorului judiciar, practicianul în insolvență care participă la procedura de reorganizare judiciară este diferită. Numirea acestuia de către judecătorul-sindic la deschiderea procedurii este provizorie. La prima lor adunare sau ulterior, creditorii deținând peste 50% din valoarea creanțelor urmează să desemneze administratorul judiciar pe care îl socotesc potrivit. Desigur, dacă administratorul provizoriu corespunde criteriilor lor, aceiași creditorii îl pot confirma pe acesta.

Pe parcursul procedurii practicianul în insolvență păstrează, în cazul concordatului rolul său de consilier și supraveghetor, fără a avea putere de decizie. În cazul reorganizării, administratorul judiciar are atribuții mai extinse putând decide, de exemplu, ce contracte mai rămân în portofoliul societății debitoare și pe care le denunță, preluând în parte sau integral conducerea societății etc.

La rândul lor creditorii acționează în mod diferit în cadrul celor două proceduri: *individual* și, în mai mică măsură, colectiv în cazul concordatului, numai *colectiv*, prin adunarea și comitetul creditorilor în procedura de reorganizare judiciară.

Conținutul documentelor programatice – concordatul și planul de reorganizare – sunt adaptate situației particulare a fiecărei întreprinderi sau societate. Desigur, amândouă pornesc de la analiza situației concrete a debitorului și pentru remedierea acesteia se impun multe măsuri similare. Totuși, starea de insolvență specifică societăților în reorganizare necesită aplicarea unor măsuri mai radicale decât în cazul întreprinderii în concordat cum ar fi tăierea (cu sabia) din activele imobilizate prin lichidarea unora dintre acestea.

În final, reușita ambelor proceduri este similară constând în revenirea pe piață a unei întreprinderi sau societăți restructurate viabile. Nereușita produce însă rezultate diferite; faliment în cazul reorganizării eșuate, potențial de insolvență, inclusiv reorganizare judiciară.

5 Ce procedură alegem ?

Întrebarea din titlu ne-o poate pune în calitate noastră de specialiști în insolvență, un debitor îngrijorat de rezultatele financiare mai puțin favorabile ale întreprinderii sale. Informațiile necesare pentru a răspunde la întrebarea din titlu ne sunt oferite de datele de bilanț puse la dispoziție de societatea debitoare. Din aceste date un expert financiar poate calcula o mulțime de indicatori care să fundamenteze o analiză extinsă a stării societății și perspectivele sale pe termen scurt, mediu și lung.

Deoarece clientul este, de obicei, grăbit, în prezenta lucrare propunem utilizarea a numai patru indicatori care considerăm că ne pot ajuta să înțelegem situația economico – financiară a debitorului.

Sugerăm utilizarea următorilor indicatori (rapoarte):

1. Raportul “Total Activ/Total Datorii” = $(AI+AC)/(DTL+DTS)$
2. Raportul “Active circulante/Datorii pe termen scurt” = AC/DTS
3. Raportul “Active Imobilizate/Datorii pe termen lung” = AI/DTL
4. Raportul “Active circulante fără stocuri/Datorii pe termen scurt” = $(Cr+DB)/DTS$

în care simbolurile au următoarele semnificații:

AI – active imobilizate; AC – active circulante; DTL – datorii pe termen lung; DTS – datorii pe termen scurt; Cr – creanțe; DB – disponibilități bănești

În opinia autorului, valorile indicatorilor potrivite pentru recomandarea inițierii de către client a uneia sau

alteia dintre cele două proceduri – concordat preventiv sau reorganizare judiciară sunt prezentate în tabelul alăturat.

Indicator	Concordat 	Reorganizare
$(AI+AC)/(DTL+DTS)$	$> 1,5$	$> 1,0$ $< 0,3$ cu condiția ca activitatea să nu producă pierderi
AC/DTS	$> 1,2$	cât mai apropiat de 1,0
AI/DTL	$> 1,0$	cât mai apropiat de 1,0
$(Cr+DB)/DTS$	$> = 1,0$	cât mai apropiat de 1,0

O ultimă mențiune înainte de a încheia. În tabel a fost luată în considerare și posibilitatea de a recomanda inițierea unei proceduri de reorganizare judiciară a unei societăți care dispune de active capabile să acopere mai puțin de 30% din masa credală. O asemenea soluție ar putea produce rezultate, în sensul realizării rambursării datoriilor în proporție mai mare decât în caz de faliment, numai în anumite domenii de activitate din categoria serviciilor și activităților de comerț. Decizia trebuie însă luată numai după efectuarea unei analize mult mai extinse decât cea prezentată aici.

Note

1 Dupăcum se știe, într-un război de guerilă, "invadatorul" (în cazul nostru celebra criză) este hărțuit permanent pânăi se face lehamite și părăsește teritoriul invadat.

2 În continuare, se va menționa numai numărul articolelor din legea nr.85/2006, fără a mai adăuga și numărul acestei legi.

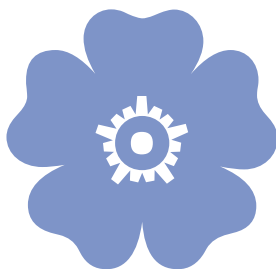
3 Debitor, membri ai conducerii sale sau acționari/asociați condamnați definitiv pentru infracțiuni economice, bancrută frauduloasă, gestiune frauduloasă, abuz de încredere, înșelăciune, delapidare, mărturie mincinoasă, infracțiuni de fals ori infracțiuni prevăzute în Legea concurenței nr. 21/1996, în ultimii 5 ani anteriori deschiderii procedurii de concordat, dacă s-a aflat în insolvență în ultimii 5ani sau a mai beneficiat de concordat în ultimii 3 ani și dacăre înscrise fapte în cazierul fiscal.

4 Modificările creanțelor prevăzute în concordatul preventiv rămân irevocabile în cazul în care procedura se finalizeazăcu succes. De asemenea, de măsurile cuprinse în concordatul preventiv, inclusiv modificările creanțelor, profită și codebitorii, fidejursorii si terții garanai (art.31 și 34)

5 Mijloacele de comunicare rapidă nu sunt definite în lege, probabil pentru a nu restrânge utilizarea noutăților tehnologice în domeniul comunicațiilor.

6 Av. Arin Octav Stănescu: Ajutoarele de stat și procedura insolvenței, Phoenix, revista de insolvență, Nr. 30, octombrie-decembrie 2009

7 Prin încălcarea gravă a obligațiilor se înțeleg acțiuni precum: favorizarea unuia sau mai multor creditori în dauna celorlalți, ascunderea sau externalizarea de active în perioada concordatului, efectuarea de plăți fără contraprestație sau în condiții ruinătoare.

COMPARAȚIE ÎNTRE PROCEDURA CONCORDATULUI PREVENTIV ȘI A REORGANIZĂRII JUDICIARE

Concordat preventiv	Reorganizare judiciară
Cui se aplică ?	
Societăți solvabile aflate în criză de lichidități	Societăți insolvabile incapabile să achite obligațiile la termenele scadente
Tip procedură și durată	
Publică (mențione în Registrul Comerțului); 18 luni - max. 2 ani	Publică (mențione în Registrul Comerțului); 3 ani - max. 4 ani
Cine inițiază procedura ?	
Debitorul	Creditori sau debitorul
Documental pe baza căruia se desfășoară procedura	
Concordatul preventiv; proiectul de concordat este întocmit de debitor împreună cu Conciliatorul desemnat	Planul de reorganizare întocmit de debitor, administrator judiciar sau creditori care dețin peste 20% din total creanțe
Cine asigură conducerea debitorului ?	
Reprezentanții debitorului sub supravegherea Conciliatorului (Practician în Insolvență)	<ul style="list-style-type: none"> • Administratorul special (dacă debitorul recunoaște insolvența) supraveghiat de Administratorul Judiciar • Administratorul Judiciar
Cine numește Conciliatorul sau Administratorul judiciar ?	
Judecătorul Sindic prin încheiere irevocabilă, la propunerea debitorului (dacă este cazul, Adunarea Creditorilor Concordatari poate desemna un nou Conciliator, cu acordul debitorului)	Creditori care dețin peste 50% din creanțe în prima Adunare (pot confirma administratorul provizoriu numit de judecătorul sindic)
Cum acționează (participă în procedură) creditorii ?	
Individual (creditorii nesemnatați ai concordatului) și Colectiv (creditorii concordatari) prin adunarea și reprezentanții creditorilor	Colectiv prin Adunarea creditorilor și Comitetul creditorilor
Conținutul concordatului vs. Planului de reorganizare	
<ul style="list-style-type: none"> • Situația analitică a activului și pasivului debitorului • Cauzele stării de dificultate financiară și măsuri luate până la depunerea ofertei de concordat • Proiecția evoluției financiare pe următoarele 6 luni • Planul de redresare cuprinzând: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Măsuri de reorganizare ▪ Procentul de satisfacere a creanțelor (peste 50%) ▪ Termenul limită de satisfacere a creanțelor (18 luni) 	<ul style="list-style-type: none"> • Măsuri care să realizeze (împreună sau separat): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Restructurarea operațională și/sau financiară; ▪ Restructurarea corporativă; ▪ Restrângerea activității prin lichidarea de bunuri • Perspectivele de redresare în raport cu specificul activității debitorului, mijloacele financiare disponibile și cererea pieței • Programul de plată al creanțelor
Votarea concordatului/planului de reorganizare	
În vederea votării se organizează negocieri individuale sau uneori colective între debitor și creditorii în prezența conciliatorului Votul creditorilor se exprimă prin corespondență	În vederea votării creditorii sunt grupați în categorii de creanțe (garanțate, salariale, bugetare, furnizori esențiali, chirografare) Votul se exprimă în Adunarea Creditorilor pe categorii
Aprobarea/omologarea concordatului vs confirmarea planului	
<ul style="list-style-type: none"> • Concordatul este aprobat dacă este votat de creditorii cu 2/3 din valoarea creanțelor; • Concordatul este omologat dacă este acceptat de creditorii cu 80% din valoarea creanțelor Ambele situații sunt confirmate de judecătorul sindic prin hotărâre de constatare a concordatului respectiv de omologare a concordatului	Planul de reorganizare este acceptat de o categorie de creanțe dacă este votat de creditorii cu majoritatea absolută din categorie Planul va fi confirmat de judecătorul sindic dacă cel puțin jumătate plus una din categoriile de creanțe l-au acceptat
Consecințele aprobării/omologării respectiv confirmării	
Concordat aprobat - se suspendă de drept urmărirea individuală și curgerea accesoriilor aferente creanțelor creditorilor semnatați Concordat omologat - se suspendă toate executările silite și se poate impune creditorilor nesemnatați amânarea cu 18 luni a scadenței creanței lor perioadă în care nu vor curge accesorii	Se suspendă de drept, de la deschiderea procedurii, toate acțiunile creditorilor pentru realizarea creanțelor asupra debitorului De la deschiderea procedurii nu se mai adaugă accesorii creanțelor născute anterior acestei date, cu excepția creanțelor garantate.
Rezultatul concordatului /planului de reorganizare	
Realizarea obligațiilor asumate – Întreprindere restructurată Nerealizarea obligațiilor – Rise de insolvență	Realizarea planului – Societate restructurată Nerealizarea planului – Intrarea în procedură de faliment

Considerații cu privire la contestația formulată de debitor împotriva cererii de deschidere a procedurii insolvenței

Av. drd. Raluca Andraș

Succinte considerații cu privire la condițiile necesare pentru deschiderea procedurii insolvenței

Pentru ca judecătorul-sindic să se pronunțe cu privire la cererea de deschidere a procedurii insolvenței formulată de creditor în temeiul dispozițiilor art. 31 și urm. din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, trebuie verificat dacă condițiile necesare pentru deschiderea procedurii insolvenței sunt îndeplinite. Aceste condiții trebuie să fie analizate dintr-o dublă perspectivă, aceea a creanței pe care creditorul o are împotriva debitorului, justificându-și astfel calitatea de „creditor îndreptățit să solicite deschiderea procedurii insolvenței” și patrimoniului debitorului care trebuie să se afle într-o stare de insolvență.

Din punct de vedere al creditorului, dacă acesta face dovada existenței împotriva debitorului a unei creanțe certe, lichide și exigibile de mai mult de 90 de zile, atingând, totodată, valoarea – prag de 45.000 lei, legiuitorul îi atribuie acestuia calitatea de creditor îndreptățit să solicite deschiderea procedurii insolvenței. Conferindu-i-se această calitate, creditorul se va prevala de o prezumție legală împotriva debitorului său cu privire la starea de insolvență. În timp ce debitorul știe că este în incapacitate vădită de a-și plăti datoriile exigibile cu sumele de bani disponibile, creditorul este constrâns să constate o aparență faptică, aceea că debitorul a încetat să-și plătească datoria față de el. Pe cale de consecință, legiuitorul, presupunând că creditorii nu au cunoștință de motivul neplății creanțelor de către debitor, le-a conferit acestora posibilitatea de a formula o cerere de deschidere a procedurii insolvenței dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 3, pct. 6 din Legea insolvenței și dacă creanța lor se înscrie în valoarea-prag de 45.000 de lei. Astfel, neplata la scadență a datoriei este efectul prezumat al

incapacității debitorului de a plăti datoria cu sumele de bani disponibile.

Prin modificările aduse legii insolvenței de Legea nr. 169/2010, legiuitorul a înțeles să reglementeze în mod expres caracterul relativ al prezumției legale reglementată la art. 3, prevăzându-se că „insolvența este prezumată ca fiind vădită atunci când debitorul, după 90 de zile de la scadență, nu a plătit datoria sa față de creditor; prezumția este relativă.” Chiar și anterior acestei modificări, jurisprudența a statuat cu privire la caracterul relativ al acestei prezumții.

Existența unei creanțe de natură a-l califica pe creditor ca fiind îndreptățit să solicite deschiderea procedurii insolvenței nu este suficientă pentru a se dispune deschiderea procedurii insolvenței, ci judecătorul-sindic este obligat a verifica dacă neplata creanței se datorează stării de insolvență a debitorului.

Prin urmare, cea de-a doua condiție pe care judecătorul-sindic este obligat să o verifice se referă la starea patrimoniului debitorului, respectiv dacă neplata datoriei este cauzată de insuficiența fondurilor bănești disponibile, întrucât, doar prezența stării de insolvență poate duce la deschiderea procedurii concursuale.¹

Apreciem că cele două condiții, respectiv existența unei creanțe certe, lichide și exigibile de mai mult de 90 de zile, în cuantum de cel puțin 45.000 lei și existența stării de insolvență, trebuie să fie îndeplinite în mod cumulativ. Lipsa uneia dintre cele două condiții va determina respingerea cererii de deschidere a procedurii insolvenței formulată de creditor. Doar dacă sunt întrunite cele două caracteristici esențiale ale insolvenței și anume insuficiența fondurilor bănești disponibile în patrimoniul debitorului și neplata datoriilor scadente, cauzată de lipsa lichidităților putem afirma că debitorul se află în stare de insolvență și că se impune deschiderea procedurii colective.

Natura juridică a contestației formulate de debitor

Textul legal ce constituie temeiul de drept în baza căruia debitorul poate contesta cererea introductivă formulată de către creditor este art. 33 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, potrivit căruia „*în termen de 10 zile de la primirea copieii, debitorul trebuie fie să conteste, fie să recunoască existența stării de insolvență.*”

Remarcăm că legiuitorul pune la îndemâna debitorului nemulțumit de cererea de deschidere a procedurii formulate de creditorii calea contestației, care este un mijloc de apărare și nu o cale de atac, sinonim cu opoziția pusă la îndemâna creditorilor, când debitorul lor a formulat cerere de deschidere a procedurii. Apreciem că din punct de vedere al naturii juridice, contestația debitorului reprezintă o apărare, având aceeași natură juridică ca și cea a întâmpinării reglementate de dispozițiile art. 115 și urm. C.pr.civ., fiind un act procedural prin intermediul căruia debitorul răspunde la pretențiile creditorului referitoare la creanța de care acesta înțelege să se prevaleze, arătând totodată apărărilor sale cu privire la pretinsa stare de insolvență.

Formularea contestației reprezintă un drept al debitorului recunoscut de Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței la art. 33 de care debitorul poate uza pentru a răsturna prezumția de insolvență, dar și pentru a contesta creanța de care se prevalează debitorul. Or, recunoașterea unui drept trebuie să fie efectivă, astfel încât cel căruia i se acordă un drept trebuie să se regăsească și în situația concretă de a beneficia de acest drept. Exercițarea cu bună-credință a unui drept recunoscut de legiuitor nu trebuie să conducă la consecințe nefavorabile pentru cei care și-au exercitat dreptul.

Cu toate acestea, din reglementarea Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, rezultă că exercitarea de către debitor a dreptului de a contesta cererea de deschidere a procedurii insolvenței formulate de către creditor, este pasibilă de consecințe nefavorabile.

Astfel, potrivit art. 33 alin. 2 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, „*dacă debitorul contestă starea de insolvență, iar contestația sa este ulterior respinsă, el nu va mai avea dreptul să solicite reorganizarea judiciară.*”

Exercitându-și dreptul recunoscut de legiuitor de a contesta starea de insolvență, debitorul poate fi sancționat cu nerecunoașterea dreptului de a mai solicita reorganizarea judiciară, în situația în care contestația va fi respinsă, deși, nu se poate prezuma că debitorul care contestă starea de insolvență ar avea o stare a patrimoniului care să nu poată susține implementarea unui plan de reorganizare. Într-adevăr, în situația în care contestația debitorului este respinsă, planul de reorganizare poate fi propus de către administratorul judiciar sau de către creditorii care dețin împreună sau individual cel puțin 20% din valoarea totală a creanțelor cuprinse în tabelul definitiv de creanțe.

Cu toate acestea, prin reglementarea unei sancțiuni în caz de formulare a unei contestații soldată cu respingerea acesteia, se îngreudește accesul liber la justiție, drept garantat de art. 21 din Constituția României, dar și dreptul la un proces

echitabil consacrat de Convenția europeană a drepturilor omului.

În literatura de specialitate s-a arătat că noua reglementare duce la concluzia că nu s-a dorit să se ofere șanse reale reorganizării, fiind excluși de la această procedură debitorii cărora li se respinge contestația și că fără a face diferențierea între persoanele de bună-credință și cele de rea-credință, se răpește debitorului care a „îndrăznit” să formuleze contestație dreptul de a cere reorganizarea. Ca atare, dispozițiile art. 33 alin. 2 teza a II-a îl forțază pe debitor să nu mai promoveze contestație și să fie de acord cu declanșarea procedurii pentru a nu risca să fie lipsit de dreptul menționat și că numai dacă această măsură ar fi fost luată doar împotriva debitorului de rea-credință, care promovează contestația numai în scopul de a tergiversa procedura, reglementarea nu a fi fost inechitabilă².

Sanctiunea prevăzută de legiuitor în cazul în care contestația debitorului va fi respinsă, respectiv decăderea debitorului din dreptul de a propune un plan de reorganizare, are, probabil, drept scop preîntâmpinarea tergiversării nejustificate a deschiderii procedurii insolvenței prin formularea, cu rea-credință, a unei contestații, deși, starea de insolvență cu care se confruntă debitorul este evidentă. Considerăm că în vederea atingerii acestui deziderat nu era necesară stipularea unei astfel de sancțiuni, ci, simpla trimitere la prevederile art. 723 C.pr.civ. ar fi fost suficientă. Potrivit textului legal menționat, „*drepturile procedurale trebuie exercitate cu bună-credință și potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege. Partea care folosește aceste drepturi în chip abuziv răspunde pentru pagubele pricinuite.*”

În vederea înlăturării acestei inechități și pentru a da posibilitatea debitorului de bună – credință care a contestat starea de insolvență, de a propune un plan de reorganizare în condiții de egalitate cu cel care nu contestă, în doctrină s-a propus înlăturarea acestei sancțiuni, sau, aplicarea acesteia în mod diferențiat după cum debitorul este de rea-credință sau de bună-credință.

Confuzia cu privire la natura juridică a contestației formulate de debitor în temeiul art. 33 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței a determinat unele instanțe să aprecieze că aceasta nu reprezintă o apărare a debitorului, ci, că ar avea natura juridică a unei căi de atac, sau a unei cereri introductive, prin care titularul formulează o anumită pretenție față de partea adversă. Curtea de Apel Craiova prin Decizia nr. 76 din 31 ianuarie 2008, statuează în sensul că „*cu ocazia formulării contestației împotriva cererii de deschidere a procedurii insolvenței, debitorul are obligația timbrării acesteia cu taxă de timbru și timbru judiciar. (...) sancțiunea neîndeplinirii acestei obligații este anularea contestației debitorului. (...) deși debitoarea a uzat de dispozițiile art. 33 din Legea nr. 85/2006, în sensul formulării contestației, aceasta nu s-a conformat obligației de a timbra.*”

În situația în care contestație este văzută ca fiind un mijloc de apărare, în mod evident, timbrarea acesteia este exclusă, întrucât, cel chemat în judecată, nu este obligat a achita vreo taxă judiciară de timbru pentru a se apăra, dreptul la apărare fiind recunoscut și garantat oricărei persoane, exercitarea

+

cyanmagentablack

acestui ne fiind condiționată de achitarea taxei de judicare de timbru sau a timbrului judiciar.

În speța prezentată mai sus, instanța pune în vederea debitorului să achite aceeași taxă judiciară de timbru pe care creditorul a achitat-o aferent acțiunii introductivă întrucât „a uzat de dispozițiile art. 33 din Legea nr. 85/2006, în sensul formulării contestației.”

Într-adevăr, potrivit art. 6, lit. c.) din Legea nr. 146/1997, „acțiuni, cereri și contestații introduse în temeiul Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței se taxează cu 120 lei.” Cu toate acestea, la stabilirea taxei judiciare de timbru trebuie să se aibă în vedere natura juridică a contestației reglementate de art. 33 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței care reprezintă, în fapt, un simplu mijloc de apărare, având aceeași natură juridică cu cea a întâmpinării.

Cu privire la termenul de 10 zile în lăuntru cărui poate fi formulată contestația, acesta este un termen procedural stabilit pe zile libere, el calculându-se în conformitate cu art. 101 C.pr.civ., neintrând în calculul termenului nici ziua când a început și nici ziua când s-a sfârșit. Având natura juridică a unui termen de decădere, dacă debitorul nu formulează în termen contestația, aceasta va fi respinsă ca tardivă. Astfel, prin Sentința nr. 1418/F din 18 noiembrie 2009 pronunțată de Tribunalul Neamț s-a reținut că „potrivit dovezii de îndeplinire a procedurii de citare, debitorul a primit duplicatul cererii privind deschiderea procedurii insolvenței la data de 27.03.2009 și a fost citat cu mențiunea că poate recunoaște sau contesta starea de insolvență în termen de 10 zile de la primirea acestuia. Cererea depusă de debitor la termenul din data de 15.04.2009 care potrivit susținerilor debitorului ar trebui interpretată ca fiind contestație la procedura de insolvență în sensul art.33 alin 2 din Legea nr.85/2006, a fost formulată peste termenul de 10 zile prevăzut de art.33 alin 2 din lege care s-a îndeplinit la data de 09.04.2009. Termenul prevăzut de articolul de lege sus indicat fiind un termen de decădere, va respinge contestația debitorului ca fiind tardivă.”

Într-adevăr, termenul de 10 zile în lăuntru cărui debitorul poate formula contestație este un termen de decădere, sancțiunea fiind decăderea din dreptul de a contesta starea de insolvență. Asimilând contestația cu un mijloc de apărare, dreptul comun, respectiv Codul de procedură civilă, prevede în caz de nedepunere a întâmpinării anumite consecințe defavorabile. Principala consecință a nedepunerii întâmpinării este decăderea pârâtului din dreptul de a mai invoca anumite împrejurări de fapt și de drept în sprijinul apărării sale, în afara unor situații de excepție strict determinate de lege la art. 138 C.pr.civ.

Procedura prevăzută de Legea nr. 85/2006 este un instrument care se dorește echidistant între debitorul insolvent și creditorii săi, menit să dea cea mai bună soluție stării de insolvență a debitorului. În aceste condiții, dacă la primul termen de judecată stabilit pentru soluționarea cererii de deschidere a procedurii insolvenței formulată de creditor, debitor care nu a formulat în termen legal contestație, se prezintă și formulează apărări sub forma întâmpinării, a notelor de ședință sau a unui alt act procedural, indiferent de titulatură, prezentând, totodată, înscrisuri din care rezultă

existența unui disponibil bănesc suficient pentru achitarea datoriei creditorului, înlăturând astfel prezumția de insolvență, judecătorul-sindic nu va putea să nu ia act de aceste apărări și să nu primească la dosarul cauzei înscrisurile depuse de debitor pentru simplul motiv că prin nedepunerea contestației în termenul legal ar fi decăzut din dreptul de a contesta starea de insolvență.

O astfel de soluție face apel la spiritul legii, mai mult decât la litera ei, însă, este de necontestat faptul că judecătorul-sindic are obligația de a verifica dacă neplata creanței invocate de creditor se datorează insuficienței fondurilor bănești și deci a stării de insolvență. Prin urmare, instanța este obligată să verifice starea obiectivă de insolvență, indiferent dacă debitoarea a contestat sau nu starea de insolvență, judecătorul – sindic este obligat a aprecia dacă patrimoniul debitoare se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata creanțelor exigibile.

Motivele contestației debitorului

Potrivit art. 33 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, „debitorul trebuie fie să conteste, fie să recunoască existența stării de insolvență.” Realizând o interpretare literală a textului legal menționat, s-ar ajunge la concluzia că debitorul ar trebui să-și limiteze contestația la starea de insolvență. Având în vedere faptul că pentru deschiderea procedurii insolvenței la cererea creditorului este necesară îndeplinirea cumulativă a condițiilor referitoare la creanța creditorului, dar și cele referitoare la starea de insolvență a debitorului, prin intermediul contestației debitorul va putea contesta inclusiv creanța creditorului. Mai mult, atâta timp cât calitatea de creditor îndreptățit a solicita deschiderea procedurii insolvenței se raportează exclusiv la cerințele pe care trebuie să le îndeplinească creanța de care se prevalează creditorul împotriva debitorului său, contestația poate viza exclusiv creanța creditorului. Aceasta întrucât, lipsa uneia dintre cele două condiții atrage respingerea cererii de deschidere a procedurii insolvenței.

Astfel, contestația poate privi lipsa condiției încetării plăților sau neîntrunirea condițiilor privitoare la creanță (caracterul cert, lichid sau exigibil al creanței invocate), ori, ambele.

Contestarea stării de insolvență

Criteriul adoptat de către legiuitorul român în definirea noțiunii de insolvență este cel al lichidității, insolvența fiind văzută ca acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor certe, lichide și exigibile. Starea de insolvență este prezumată ca fiind vădită atunci când debitorul, după 90 de zile de la scadență, nu a plătit datoria sa față de creditor și iminentă atunci când se dovedește că debitorul nu va putea plăti la scadență datoriile exigibile angajate, cu fondurile bănești disponibile la data scadenței.

Starea economică deficitară a patrimoniului unui debitor se manifestă în exterior prin neputința acestuia de a-și plăti la termen creditorii. În același timp însă, lipsa lichidităților la

data scadenței unor obligații nu trebuie confundată cu insolabilitatea debitorului. Insolabilitatea exprimă dezechilibrul financiar al patrimoniului debitorului, caracterizat prin preponderanța pasivului față de activ, în timp ce incapacitatea de plată reprezintă absența fondurilor bănești necesare plății obligației scadente. Astfel, solvabilitatea debitorului nu reprezintă o piedică în vederea admiterii cererii de deschidere a procedurii insolvenței formulată de către creditor, atâta timp cât potrivit Legii nr. 85/2006, insolvența, prezumată sau iminentă, reprezintă unica cauză care determină aplicarea procedurii insolvenței. Cu toate acestea, solvabilitatea debitorului prezintă importanță pentru măsurile ce urmează a se adopta în cadrul procedurii colective, atât în caz de deschidere a procedurii falimentului, când activele debitorului urmează să fie valorificate, iar din sumele de bani încasate urmează să fie satisfăcută creanța creditorilor, cât și în caz de reorganizare a debitorului, întrucât, în lipsa unor active, este foarte probabil ca planul de reorganizare să eșueze.

Jurisprudența și doctrina au reținut în mod constant că, în condițiile în care debitorul va face dovada existenței disponibilului bănesc în cont precum și a faptului ca a efectuat plăți atât anterior cât și ulterior promovării cererii de deschidere, cererea creditorului trebuie respinsă. Instanța de judecată fiind pusă în situația de a analiza cererea de deschidere a procedurii insolvenței formulată de către un creditor, este dator să verifice dacă neplata creanței invocate de creditor se datorează lipsei lichidităților, respectiv a insuficienței fondurilor bănești. Prin urmare, instanța este obligată în primul rând să verifice dacă debitorul se află sau nu în insolvență, respectiv dacă patrimoniul acestuia se caracterizează printr-o lipsă a fondurilor bănești necesare pentru acoperirea datoriilor exigibile.

Pentru ca o societate să fie considerată ca fiind în stare de insolvență este imperios necesar ca aceasta să se afle într-o situație de încetare a plăților. Încetarea plăților trebuie să aibă un caracter general, să denote neputința comerciantului de a-și executa obligațiile scadente asumate. Starea de insolvență a debitorului trebuie să fie efectivă, reală, permanentă și să denote blocajul financiar al societății, imposibilitatea debitorului de a-și mai desfășura activitatea datorită faptului că acesta nu mai face față datoriilor. Doar dacă sunt întrunite cele două caracteristici esențiale ale insolvenței și anume insuficiența fondurilor bănești disponibile în patrimoniul debitorului și neplata datoriilor scadente, cauzată de lipsa lichidităților putem afirma că debitorul se află în stare de insolvență. Astfel, insolvența presupune incapacitatea de plată a debitorului.

Curtea de Apel Pitești, prin Decizia nr. 509/R-C din 04 mai 2007a apreciat că „ (...) o condiție a deschiderii procedurii este ca neplata la scadență să fie efectul incapacității debitorului de a plăti datoria cu sumele de bani disponibile. Procedura insolvenței nu este menită să fie utilizată ca instrument de constrângere a debitorului pentru ca acesta să-și plătească datoriile sub amenințarea cu falimentul dacă debitorul are fonduri disponibile pentru a plăti sau dacă invocă o excepție aparent întemeiată.”

Curtea de Apel București prin Decizia nr. 1586 R din 1 noiembrie 2007 arată că „caracterul cert, lichid și exigibil al creanței creditorului implică activarea prezumției legale simple de insolvență a debitorului, potrivit art. 3 pct. 1 lit. a) și pct. 12 din Legea nr. 85/2006. Răsturnarea prezumției se poate realiza prin depunerea la dosar a extraselor de cont care atestă suma lichidităților sale disponibile suficiente pentru plata datoriilor exigibile ale debitorului.”

Curtea de Apel Timișoara, prin Decizia civilă nr. 701 din 11 mai 2009 a statuat în sensul că „debitorul a făcut dovada că realizează plăți și că obține venituri, în mod constant și nu sporadic, așa cum pretinde creditorul. (...) Din înscrisurile depuse la dosar rezultă că S.C. I. Z. S.R.L. nu se află în încetare de plăți, ci efectuează în mod regulat plata datoriilor curente exigibile. (...) Aprecierea stării de insolvență ar trebui făcută, în fiecare cauză, raportat la ansamblul încasărilor și plăților efectuate de debitor. Prezumția instituită de textul legal nu este una absolută, irefragabilă și, de aceea, intră în categoria prezumțiilor legale relative putând fi răsturnate prin orice mijloace de probă. (...) Aceasta, însă, a fost răsturnată în recurs prin plata integrală a debitului față de creditorul declanșator și prin administrarea probei cu înscrisurile care face dovada efectuării și altor operațiuni. (...) Curtea nu poate reține că, în fapt, în prezent, debitorul poate fi considerată ca incapabilă să plătească sumele scadente.”

Procedura insolvenței nu reprezintă un mijloc de valorificare a creanțelor pe cale silită împotriva debitorului care nu își execută obligațiile, ci o procedură specială ce se aplică debitorului aflat în incapacitate de plată³. În situația în care debitorul are fonduri bănești disponibile suficiente pentru a achita integral creanța solicitată de către creditor și dacă face dovada faptului că în desfășurarea activității sale realizează în mod regulat operațiuni de plăți și încasări, atunci instanța va trebui să respingă cererea de deschidere a procedurii insolvenței, deoarece primul aspect pe care trebuie să fie analizat de către judecătorul sindic este acela dacă debitorul se află sau nu în stare de insolvență. Or, dacă debitorul poate plăti creanța, atunci acesta nu se află în încetare de plăți. A admite cererea de deschidere a procedurii insolvenței, cu toate că debitorul face dovada faptului că nu se află în insolvență ar echivala cu recunoașterea de către instanța de judecată a faptului că Legea nr. 85/2006 reprezintă o procedură de executare silită individuală și nu o procedură specială ce se aplică debitorului aflat în incapacitate de plată.

Contestarea creanței invocate de creditor

Astfel cum am menționat anterior, debitorul poate contesta starea de insolvență și prin raportare la creanțele certe, lichide și exigibile pe care se pretinde că le-ar avea de plătit. Curtea de Apel Brașov, prin Decizia nr. 175/R din 26 aprilie 2007 a statuat în sensul că „potrivit art. 3 pct. 6 din Legea nr. 85/2006 prin creditor îndreptă?it să solicite deschiderea procedurii insolvenței se înțelege creditorul a cărui creanță împotriva patrimoniului debitorului este certă, lichidă și exigibilă de mai mult de 30 de zile. Caracterul cert și lichid al creanțelor

este definit de art. 379 alin. 3 și 4 Cod procedură civilă. Potrivit alin. 3 creanța certă este aceea a cărei existență rezultă din însuși actul de creanță sau și din alte acte, chiar neautentice, emenate de la debitor sau recunoscute de dânsul. În speță, creditoarea a înțeles să-și dovedească creanța cu facturi emise de ea, și nesemnate de către debitoare. Art. 46 Cod comercial enumeră printre mijloacele cu care se pot proba obligațiunile comerciale și facturile acceptate. Cum facturile depuse ca probă la dosar nu au fost acceptate de către debitoare, creanța nu are un caracter cert, deci nu sunt îndeplinite condițiile cerute de art. 3 pct. 6 din Legea nr. 85/2006 pentru deschiderea procedurii de insolvență la cererea creditoarei S.C. R.D. S.A.”

Într-o altă speță, Tribunalul Timiș, prin Sentința comercială nr. 1504 din 12 noiembrie 2009 reține următoarele: „în condițiile în care debitoarea contestă cuantumul sumelor sau invocă neexecutarea obligațiilor contractuale, nu mai este îndeplinită una din condițiile prevăzute de lege în vederea deschiderii procedurii insolvenței, respectiv existența unei creanțe certe, lichide și exigibile. (...) Pentru considerentele mai sus expuse, se reține că debitorul nu se află în stare de insolvență iar creditorul nu îndeplinește condițiile prevăzute de art. 3 pct. 6, nefiind îndreptățit să solicite deschiderea procedurii, astfel că cererea formulată de creditor va fi respinsă iar contestația debitorului admisă, făcându-se aplicarea art. 33 alin. 5 din Legea insolvenței. Debitoarea a refuzat să mai achite creditorilor suma rămasă, ceea ce nu înseamnă însă că se află în încetare de plată, efectuându-se plăți către creditori în mod constant și la termen, așa cum a dovedit cu înscrisurile anexate contestației. Din extrasele de cont depuse la dosarul cauzei rezultă că, în perioada ianuarie 2009 – august 2009 a făcut plăți semnificative, dar a și depus sume excedente pe care le-a păstrat în depozite bancare.”

Cu privire la cerințele pe care trebuie să le îndeplinească creanța invocată de către creditor, În acest sens, Curtea de Apel București, prin Decizia nr. 1676 din 25 octombrie 2007, statuează următoarele: „creanțele care justifică aplicarea procedurii insolvenței trebuie să îndeplinească aceleași condiții cu cele pentru care se poate începe o executare silită asupra bunurilor mobile sau imobile ale debitoarei. În sistemul Codului de procedură civilă

9 se consideră ca fiind certe acele creanțe în care elementul probatoriu nu lasă nicio îndoială asupra existenței lor. În considerarea art. 46 C.com., caracterul cert al creanței poate rezulta din factura acceptată de debitor cu condiția ca și procesele-verbale însoțitoare să corespundă prestațiilor și cuantumul acestora menționat în factură.”

De asemenea, în materia insolvenței, instanțele judecătorești au reținut în mod constant faptul că, în condițiile în care debitoarea contestă cuantumul sumelor sau invocă neexecutarea obligațiilor contractuale, nu mai este îndeplinită una din condițiile prevăzute de lege în vederea deschiderii procedurii insolvenței, respectiv existența unei creanțe certe, lichide și exigibile¹. În aceste condiții, instanțele au reținut

faptul că stabilirea sumelor datorate și neplătite se poate discuta în alt cadru legal, iar nu pe calea insolvenței, care impune, pe lângă alte condiții, existența unor datorii neplătite certe și exigibile².

Dintotdeauna activitatea comercială a avut un pregnant caracter speculativ, comerciantul fiind în permanență obligat să aleagă între două sau mai multe strategii care fie se dovedesc a fi profitabile, aducând cu sine un important câștig, fie se dovedesc a fi un adevărat eșec, plasându-l pe comerciant în categoria celor care se află într-o situație financiară dificilă. Ori de câte ori un comerciant se află în situația în care nu își poate achita datoriile exigibile, patrimoniul celorlalți comercianți care sunt în raporturi juridice cu cel aflat în încetare de plăți va fi afectat de această situație. În această situație, având în vedere repercusiunile admiterii cererii de deschidere a procedurii insolvenței, fără însă a neglija consecințele grave ale deschiderii tardive a procedurii insolvenței, judecătorul-sindic trebuie să analizeze în detaliu îndeplinirea condițiilor prevăzute de legiuitor în vederea deschiderii procedurii insolvenței.

Note

- ¹ I. Turcu, *Tratat de insolvență*, Ed. C.H. Beck, București, 2006, p. 363;
- ² Legea nr. 169 din 14 iulie 2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței a fost publicată în Monitorul Oficial al României nr. 505 din 21 iulie 2010;
- ³ În acest sens a se vedea Tribunalul București, Sentința comercială nr. 1098 din 10 septembrie 2004; Curtea de Apel Bacău, Decizia comercială nr. 1064 din 16 septembrie 2005; Curtea de Apel București, Decizia comercială nr. 88/R din 26 ianuarie 2005; Curtea de Apel București, Decizia comercială nr. 674/R din 9 iunie 2005; Curtea de Apel București, Decizia comercială nr. 1586/R din 1 noiembrie 2007; Curtea de Apel Ploiești, Decizia comercială nr. 1353 din 11 noiembrie 2008;
- ⁴ Curtea de Apel Pitești, Decizia nr. 509/R-C din 04 mai 2007;
- ⁵ I. Adam, C.N. Savu, *Legea procedurii insolvenței. Comentarii și explicații*, Ed. C.H. Beck, București, 2006, p. 304;
- ⁶ E. Tănăsică, *Deschiderea procedurii insolvenței la cererea creditorilor: Contestația debitorului*, în R.D.C. nr. 4/2008, p. 42;
- ⁷ A se vedea I. Adam, C.N. Savu, op. cit., p. 305;
- ⁸ Publicată în Procedura insolvenței. *Culegere de practică judiciară 2006 - 2009. Volumul I. Deschiderea procedurii insolvenței. Participanții la procedura insolvenței*, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 97 - 99;
- ⁹ Curtea de Apel București, Decizia nr. 1111 R din 27 iunie 2007;
- ¹⁰ Apreciem că, actul de procedură efectuat peste termenul de decădere ar atrage nulitatea acestuia și nu respingerea ca tardiv introdus, întrucât tardivitatea este sancțiunea depășirii termenului de prescripție;
- ¹¹ Curtea de Apel Cluj, Decizia nr. 1453 din 16 septembrie 2003;
- ¹² Pentru o analiză exhaustivă a noțiunii de insolvență, a se vedea M. Comșa, *Noțiunea de insolvență*, Revista de insolvență Phoenix, nr. 35, ianuarie - martie 2011, p. 10 - 16;
- ¹³ I. Turcu, op. cit., p. 362;
- ¹⁴ St. D. Cârpenaru, *Drept comercial român, ediția a VIII-a, revăzută și adăugită*, Ed. Universul Juridic, București, 2008, p. 640;
- ¹⁵ Sentința comercială nr. 1504 din 12 noiembrie 2009 a fost menținută de Curtea de Apel Timișoara prin Decizia civilă nr. 680/R din 21 mai 2010;
- ¹⁶ Sentința civilă nr.72/COM din 29 iunie 2000 a Tribunalului Iași, menținută de instanța de recurs, Curtea de Apel Iași, Buletinul Jurisprudenței. *Culegere de practică judiciară 2000*, p. 95-96; Decizia nr.1005 din 10 septembrie 2002 Secția a V-a comercială, Curtea de Apel București, *Practică judiciară comercială 2002*, p. 234-235;
- ¹⁷ Decizia civilă nr.33/R/2000 a Curții de Apel Galați, *Culegere de practică judiciară pe anii 1999-2002*, p. 284-285;

Al III-lea Congres al Auditorilor Financiari din România

La începutul lui noiembrie 2011, mai precis în zilele de 3 și 4 ale lunii, în marea sală de festivități a Hotelului Marriott din Capitală a avut loc cel de-al III-lea Congres al Auditorilor Financiari din România, eveniment ce a marcat și Ziua Națională a Auditorului Financiar (26 octombrie). Tema congresului a fost "Profesia de audit-pentru încrederea investitorilor și protejarea interesului public", sintetizând preocupările actuale ale Camerei Auditorilor Financiari din România în misiunea asumată privind construirea pe o bază solidă a identității profesionale și a recunoașterii publice a acesteia.

La eveniment au participat personalități cunoscute în România și în plan internațional, reprezentanți ai organismelor profesionale din țară și din străinătate, ai autorităților de reglementare, ai mediului academic și de afaceri, mass-media, precum și delegații CAFR reprezentând pe cei peste 4.000 de membrii persoane fizice și peste 940 firme de audit.

Lucrările congresului s-au desfășurat atât în plen, cât și în cadrul a șase ateliere, axate pe subiecte aferente temei principale, și anume: "Interesul public - misiune fundamentală a auditorului", "Profesia de audit, provocări și probleme regionale", "Recunoașterea rolului societal al auditului", "Consolidarea încrederii în profesia de audit", "Dezbateri cu privire la documentul emis de Comisia Europeană intitulat «Cartea Verde - politica de audit: lecțiile crizei»", "Dinamizarea pieței auditului - auditurile mixte".

În sesiunea finală a Congresului, prof. univ. dr. Horia Neamțu, președintele CAFR, a rostit o alocuțiune în care a sintetizat problematica abordată și concluziile desprinse în urma opiniilor exprimate atât în plen cât și în cadrul atelierelor tematice.

"Ne aflăm la sfârșitul a două zile de lucru, de dezbateri intense și profunde asupra unei teme care preocupă în cel mai înalt grad atât profesioniștii în audit, cât și beneficiarii direcți ai activității acestora - investitorii, creditorii, instituțiile publice, mediul de afaceri și mediul social în ansamblu. Pentru că, așa cum s-a demonstrat practic în evasitotalitatea intervențiilor la Congresul nostru, în aceste momente de criză pe care le traversează întreaga lume și care se resimt semnificativ și în țara noastră, acum, pentru profesia de audit este esențial să găsim cele mai eficiente metode, căi pentru ca prin misiunile noastre să contribuim la crearea unui climat de încredere în viabilitatea și eficiența proiectelor de dezvoltare fără de care nu poate fi făcut planul necesar în depășirea efectelor crizei.

Este evident că provocările cu care se confruntă mediul de afaceri au o reverberație directă și în eforturile pe care auditorii financiari trebuie să le depună pentru a evalua

impactul acestora asupra situației și performanțelor financiare ale entităților auditate.

În context, înțelegerea riscurilor la care este expusă o entitate ca urmare a conjuncturii economice în care ne aflăm devine o cerință importantă a misiunilor de audit și a altor misiuni specifice, contribuind nemijlocit la furnizarea unor servicii profesionale de înaltă calitate și la întărirea relațiilor de afaceri.

Desigur, s-a discutat și în plen și în ateliere despre cum este mai bine să acționăm. În această privință, s-a desprins cu pregnanță ideea că esențiale sunt, pe de o parte, asigurarea unui nivel ridicat de competență profesională - obținut printr-o pregătire continuă perseverentă, racordată la tot ce este nou în profesie și, pe de altă parte, respectarea riguroasă, deopotrivă, a principiilor deontologice cuprinse în Codul Etic și a Standardelor Internaționale de Audit emise de IFAC.

Aici, la Congres, reprezentanți ai instituțiilor statului și ai mediului de afaceri au exprimat cu claritate ce așteaptă de la auditorii financiari, și anume ca rapoartele de audit să fie întocmite cu seriozitate și profesionalism, astfel încât să asigure deplina încredere în obiectivitatea și corectitudinea opiniilor exprimate asupra modului cum sunt elaborate situațiile financiare.

Iar reprezentanții străini care ne-au onorat cu prezența și mai ales cu intervențiile lor au relevat, pe baza experienței din organizațiile profesionale pe care le reprezintă, câteva căi și soluții pe care le-au adoptat și de care putem și noi ține seama în construcția strategiilor de audit.

Deosebit de importante mi s-au părut dezbaterile asupra preocupărilor pe plan internațional și european privind prezentul și mai ales viitorul acestei profesii, iar Cartea Verde emisă de Uniunea Europeană reprezintă un document interesant de discuții asupra lecțiilor crizei și a modului cum este mai bine să se procedeze în profesia noastră pentru o mai eficientă monitorizare a calității misiunilor de audit.

Așadar, putem trage concluzia că acest al treilea Congres al auditorilor financiari din România s-a constituit într-o importantă manifestare profesională, care a creat cadrul unui dialog extrem de util între participanți, generator de idei, soluții, care vor fi luate în considerare în acțiunile viitoare ale Camerei.

După cum, din intervențiile și prezentările specialiștilor români, ale practicienilor, s-a desprins dorința lor de angajare în depășirea provocărilor perioadei pe care o traversăm, punându-și în valoare talentul, pregătirea și conștiința profesională în slujba interesului public. Îmi exprim încrederea că viitorul - cel puțin pentru profesia din România - va valida utilitatea și însemnătatea Congresului la care am participat."